

Darīsim KOPĀ!

IZSISTS PRIEKŠĒJAIS STIKLS, IEBUKTĒTS MOTORA PĀRSEGS!

5. lpp.

Kā rīkoties, ja uz mašīnas jumta uzkritis sniegs un ledus? Viss par mājas pārvaldnieka pienākumiem un iedzīvotāju tiesībām

MĀJĀ NO KRĀNA TEK... BENZĪNS?

Esam uzzinājuši, kurš seko galvaspilsētas dzeramā ūdens kvalitātei un kādas neparastas sūdzības saņem uzņēmumā Rīgas ūdens

4. lpp.

№2 (162), februāris 2022 www.kopaa.lv Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

NEKAUNĪGA ZAGŠANA IR RETUMS

Energētiķis stāsta, kādēļ mājās pieaug rēķini par koplietošanas elektroenerģiju un kā noķert kaimiņu, kurš pieslēdzies jūsu elektroskaitītājam

12. lpp.

6.–7. lpp.

SANEMIET 15–20 EIRO RĒĶINU APMAKSAI!

Kādēļ aptuveni 50 000 aizsargāto lietotāju jau ceturto mēnesi neierodas pēc valsts pabalsta?

PALĪDZĪBA NĀCA PĒDĒJĀ BRĪDĪ

Kā valsts palīdzēs iedzīvotājiem apmaksāt rēķinus, un kas Rīgā var izsaukt jaunu dramatisku apkures tarifa pieaugumu? Atbild eksperti!

Ilona MILLERE

Tuvākajās dienās iedzīvotāji saņems februāra dzīvokļu rēķinus, un katram jau tagad ir skaidrs, ka tie nebūs mazi. Ko darīs valsts, lai Latvijas iedzīvotāji neiestigtu parādos, kas var beigties ar mājokļa zaudēšanu?

Prognoze nenomierina

– Situācija nav vienkārša, – saka Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks enerģētikas jautājumos Edijs Šaicāns. – Mēs redzam, ka visi galvenie energoresursi, tostarp biomasas, ir kļuvuši dārgāki. Nestabilas joprojām saglabājas gāzes cenas: tām raksturīgas ārkārtīgi lielas izmaiņas svārstības, piemēram, 2021. gada nogalē tās vērtība sasniedza 180 eiro par megavatstundu, kam sekoja kritums. Patlaban cena turas robežās 80–90 eiro par megavatstundu. Biržas prognoze 2022. gadam nav spīdoša, reālā situācija janvārī un februārī arī parāda, ka augstās zilā kurināmā cenas, visticamāk, saglabāsies līdz gada beigām.

Vēl viens trauksmes signāls, pēc Ekonomikas ministrijas darbinieku domām, ir cenu kāpums šķeldai. Līdz šim tika uzskatīts, ka siltumenerģijas ražotāji, kuri izmanto biomasu, ir ieguvēji un var iztikt bez tarifa paaugstināšanas. Pēdējos mēnešos šķeldas vērtība ir dubultojusies, tāpēc, kā

uzskata Edijs Šaicāns, iespējams, mūs sagaida jauns siltuma tarifu kāpuma vilnis.

– Šajās dienās gan Ministru kabinets, gan Saeima atbalstīja plašus iedzīvotāju atbalsta pasākumus, – atgādina valsts sekretāra vietnieks.

Valsts palīdzība: elektroenerģijas apmaksā

Ko svarīgi zināt par valsts palīdzības paketi? Lūk, fakti.

No 2022. gada janvāra līdz aprīlim Latvijas iedzīvotāji ir pilnībā atbrīvoti no maksas par elektroenerģijas sadales tīkla pakalpojumiem un maksas par obligātā iepirkuma komponenti. Viņu vietā šos tēriņus segs valsts.

– Tas nozīmē, – skaidro Edijs Šaicāns, – ka cilvēki šo četru mēnešu laikā maksās tikai par patērēto elektrību.

Jāatgādina, ka valstij ir vēl viens palīdzības instruments elektroenerģijas lietotājiem – tas ir aizsargāto lietotāju institūts. Aizsargāto lietotāju skaitā ietilpst visi 1. grupas invalīdi, ģimenes ar bērniem invalīdiem,

Edijs Šaicāns, Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks enerģētikas jautājumos

daudz bērnu ģimenes un maznodrošinātās personas. 2021. gada beigās tika nolemts palielināt kompensācijas apmēru par elektroenerģiju šīm iedzīvotāju grupām. Tagad visi aizsargātie lietotāji katru mēnesi no valsts saņem kompensāciju 15 eiro apmērā, bet daudz bērnu ģimenes – 20 eiro apmērā.

– Nav atbildēts jautājums, vai valsts atbalsts ir pietiekams, lai mazaizsargātajiem iedzīvotājiem kompensētu elektrības tarifa pieaugumu, – piekrit Ekonomikas ministrijas pārstāvis. – Statistika parāda, ka atbalsts ir pietiekams, jo aizsargātie lietotāji vidēji patērē mazāk par 100 kilovatstundām elektroenerģijas mēnesī. Izņēmums

ir daudz bērnu ģimenes, šeit var runāt par to, ka valsts kompensācija pilnībā neamortizē elektroenerģijas cenu pieaugumu.

Valsts palīdzība: apkures apmaksā

Palīdzības programma ir ieviesta arī mājokļa īpašniekiem, kuri apkurei izmanto gāzi un patērē vairāk nekā 250 kubikmetru zilā kurināmā gadā. Faktiski no 2022. gada janvāra iedzīvotājiem būs jāmaksā par gāzi pēc tarifa, kas bija spēkā līdz 2021. gada beigām.

– Ģimenes, kuras mēnesī tērē no 21 līdz 500 kubikmetriem gāzes, saņems kompensāciju 100% apmērā no gāzes cenas pieauguma 2022. gadā, savukārt ģimenes, kuras tērē vairāk nekā 500 kubikmetru gāzes mēnesī, varēs saņemt kompensāciju 75% apmērā, – paskaidroja Edijs Šaicāns.

Uzņēmums *Gasos* ir paziņojis, ka kompensācijas saņemšanai mājokļa īpašniekiem jānodod gāzes skaitītāju rādījumi reizi mēnesī, sākot ar 16. datumu un beidzot ar nākamā mēneša pirmo darbdienai. Piemēram, lai saņemtu atlaidi par gāzes patēriņu janvārī, rādījumus vajadzēja nodot līdz februāra pirmajai darbdienai.

Kas attiecas uz centrālo apkuri, janvārī Saeima apstiprināja siltumenerģijas tarifa *griestus*. Visi ražotāji, kuru tarifi pārsniedz 68 eiro par

megavatstundu (plus PVN), no valsts saņems kompensāciju. Tas nozīmē, ka līdz apkures sezonas beigām lietotājiem – māju un dzīvokļu īpašniekiem – nebūs par siltumu jāmaksā vairāk par 68 eiro par megavatstundu (plus PVN).

„Latvijā pieņemtā iedzīvotāju atbalsta sistēma atšķiras no kaimiņvalstu sistēmām, taču tā ir izstrādāta iedzīvotāju interesēs. Mēs nolēmām, ka nav jēgas vispirms izrakstīt iedzīvotājiem lielus rēķinus par elektroenerģiju, gāzi un apkuri, bet pēc tam aicināt viņus saņemt pabalstus. Daudz vienkāršāk ir ieviest mehānismus, kas ļaus uzreiz patērētājiem samazināt izrakstītos rēķinus.”

Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks Edijs Šaicāns

Kā tas darbosies?

Saprotams, ka māju un dzīvokļu īpašniekiem ir jautājumi par valsts atbalsta programmu praktisko piemērošanu. Jau zināms, ka elektroenerģijas lietotāji palīdzību sāks saņemt bez pieteikuma, taču dzīvokļu īpašniekiem, kuri savās daudzdzīvokļu mājās izmanto gāzes apkuri, jāiesniedz iesniegums savam gāzes operatoram *Gasos*.

Kā ir ar atbalstu norēķiniem par siltumu? Kā tieši valsts noteiktie griesti apkures tarifam palīdzēs dzīvokļu īpašniekiem?

– Šis *griesti* (68 eiro par megavatstundu) nav noteikti patērētājiem – dzīvokļu īpašniekiem un citiem iedzīvotājiem, – skaidro Edijs Šaicāns, – bet drīzāk ražotājiem. Tādā veidā viņi varēs iedzīvotājiem piegādāt siltumenerģiju par cenu, kas nepārsniedz 68 eiro par megavatstundu. Ja faktiskie izdevumi par siltumenerģijas ražošanu uzņēmumam izrādīsies augstāki, starpību kompensēs valsts.

Skaitļi

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, Latvijas iedzīvotājiem gada laikā izmaksas par gāzi pieauga vidēji par 40%, par elektroenerģiju – par 33%, par apkuri – par 22%.

Jānis Bērziņš, uzņēmuma Liepājas enerģija pārstāvis

– Rīgā siltumenerģijas cena patlaban ir zemāka par 68 eiro par megavatstundu. Izrādās, ka visa galvaspilsēta paliek ārpus centrālās apkures lietotāju atbalsta programmas.

– **Kuras pašvaldības saņems palīdzību?**

– Atbalstu saņems šādi ciemati un pilsētas – Āne, Brankas, Ādaži, Kadaga, Ozolnieki, Piņķi, Babīte, Mārupe, Skulte, Tīraie, Sigulda, Saulkrasti, Zvejniekiems, Jūrmala un Daugavpils.

Paredzams, ka jau no 11. marta siltumenerģijas tarifs Rīgas iedzīvotājiem palielināsies par 11% un sasniegs 74,08 eiro par megavatstundu.

– **Atbalsta pasākumi darbosies tikai līdz 2022. gada aprīlim. Kas gaidāms nākamajā sezonā? Vai Ekonomikas ministrijai ir iedzīvotāju atbalsta plāns 2022./2023. apkures sezonai?**

– Valdība jau no paša sākuma ir likusi saprast, ka pašreizējie atbalsta pasākumi ir īslaicīgi un, visticamāk, netiks piemēroti nākamajā apkures sezonā. Siltuma ražotājiem jāizmanto tiem piešķirtais termiņš ražošanas diversifikācijai, lai realizētu pāreju uz ekonomiskākiem kurināmā veidiem. Savukārt Ekonomikas ministrijai ir dots uzdevums steidzami visā valstī īstenot energoefektivitātes un centrālās apkures modernizācijas programmas, kas palīdzētu novērst krīzi nākamajā apkures sezonā.

Šķelda vairs neglābj no tarifu pieauguma

Tikmēr Latvijas siltumenerģijas ražotāju asociācija brīdina, ka jebkura modernizācija prasa laiku, tāpēc to

nevar uzskatīt par instrumentu krīzes situācijas risināšanai.

– Nav iespējams aiziet uz veikalu, nopirkt šķeldas katlumāju un nākamajā dienā to palaist darbībā, – saka uzņēmuma Liepājas enerģija pārstāvis Jānis Bērziņš. – Jā, mēs Liepājā šajā sezonā esam spējuši noturēt apkures tarifu, jo aptuveni 80% siltuma tiek saražoti no šķeldas. Tas izdevās tikai tāpēc, ka mūsu uzņēmuma modernizācija sākās jau 2011. gadā.

Speciālists atzīst, kas pāreja uz šķeldu ražotājiem vairs negarantē izdevīgu tarifu. Arī šis resurss ir ļoti dārgs.

– Mēs patiešām redzam, ka šķeldas cena ir dubultojusies, – apliecina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izpildītārs Jānis Miķelsons. – Dažos gadījumos šķeldas piegādātāji lauza ar siltuma ražošanas uzņēmumiem 2021. gada vasarā noslēgtos ilgtermiņa līgumus, lai pēc tam tos noslēgtu no jauna ar daudz augstākām cenām. Tas jau tuvākajā laikā var negatīvi ietekmēt tarifus reģionos, piemēram, Kurzēmē, kur gazifikācijas līmenis ir zems un siltums tradicionāli tiek ražots no biomasas.

Vai Rīga atrodas uz siltumenerģijas jauna sadārdzināšanās sliekšņa?

Diemžēl šķeldas sadārdzināšanās var būt par pamatu tarifa pieaugumam arī lielākajā valstspilsētas Rīga pašvaldībā. Kā stāsta uzņēmuma Rīgas siltums valdes priekšsēdētājs Normunds Talcis, šķeldas piegādātāji ir laužuši vasarā slēgtos līgumus ar galvaspilsētas siltumtīkliem.

– Mēs šādiem piegādātājiem piemērojām soda sankcijas, – stāsta Normunds Talcis, – bet tas viņus neapstādināja. Patlaban esam izsludinājuši konkursu par jaunu biomasas iepirkumu un ceram paplašināt partneru loku, taču 2022. gadā šķelda sadārdzinājās divas reizes un tas nekādi nevar pozitīvi ietekmēt siltumenerģijas tarifu rīdiniekiem.

Paredzams, ka jau no 11. marta siltumenerģijas tarifs Rīgas iedzīvotā-

Normunds Talcis, uzņēmuma Rīgas siltums valdes priekšsēdētājs

jiem palielināsies par 11% un sasniegs 74,08 eiro par megavatstundu. Kopumā šīs apkures sezonas laikā Rīgas siltums tarifu ir palielinājis gandrīz divas reizes par 47,5%. Kaut arī negribīgi, tomēr Normunds Talcis atzīst, ka tas vēl nav viss.

– Situācija Rīgā atšķiras no citām pilsētām. Aptuveni 70% siltumenerģijas mums piegādā uzņēmums Latvenergo un mazie neatkarīgie ražotāji. Es lielu risku saskatu situācijā, ka spēkā esošais Latvenergo tarifs ir aprēķināts, pamatojoties uz gāzes cenu, ka bija tikai 41,30 eiro par megavatstundu, savukārt 2022. gadā gāzes cenu prognozē 80 eiro par megavatstundu. Ja Latvenergo piemēros mums reālo gāzes tarifu (tas noteikti notiks, jo uzņēmums nevar ilgstoši ciest zaudējumus), tad arī mēs būsīm spiesti ievērojami paaugstināt apkures tarifu.

– **Vai saistībā ar siltumenerģijas cenu paaugstināšanu pieaug iedzīvotāju parādi?**

– Pašlaik mēs redzam, ka apmaksāto rēķinu daļa nesamazinās. Precīzēju: parādu summas aug sakarā ar tarifa pieaugumu, bet kopējais parādu skaits nepalielinās, un tas ir ļoti svarīgi. Mēs esam pateicīgi visiem klientiem, kuri apmaksā rēķinus savlaicīgi.

– **Ko jūs darīsiet, lai izvairītos no cenu pieauguma nākotnē?**

– Esmu ļoti iepriecināts par to, ka 2022. gada janvārī valsts saviem iedzīvotājiem pieņēma apjomīgu palīdzības paketi, taču mans viedoklis ir šāds: valsts palīdzība jāsaņem tikai tiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri nevar patstāvīgi apmaksāt rēķinus un atrodas tā saucamās enerģētiskās nabadzības stāvoklī. Jā, tas izklausās ciniski, bet iedzīvotājiem, kuri var norēķināties pašu spēkiem, ir jāmaksā pašiem.

– **Es tomēr precīzēšu savu jautājumu: ko pats siltuma ražotājs var izdarīt, lai apturētu tālāko tarifu pieaugumu?**

– Mūsu gadījumā neko nevaram izdarīt. Mēs neietekmējam siltumenerģijas cenu, ko saņemam no uzņēmuma Latvenergo, tāpēc tarifs Rīgā par 70% ir atkarīgs no gāzes tarifa. Neatkarīgie uzņēmumi, kas siltumenerģiju ražo no šķeldas, arī pakārtojas Latvenergo cenām. Tas nozīmē, ka tuvākajos gados mēs būsīm saistīti ar gāzes cenām. **K**

Akciju sabiedrība
**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

Pārvaldam un apsaimniekojam dzīvojamās mājas!
Gaidīti visi, kuri vēlas saņemt izdevīgus piedāvājumus un tarifus!

Rīga, Gogoļa 5, tālrunis 67893079, info@rna.lv

**Vācijas ražotāja
apkures radiatori
"KERMI"**

25% atlaide
no veikala
cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

**Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības
izlīdzināšana**

**Tālr. 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga**

AVĪZI BEZ MAKSAS VAR SAŅEMT:

- **Veselības centrā 4, Krišjāņa Barona ielā 117**
- **Bolderājas poliklīnikā, Kapteiņu ielā 7**
- **Rīgas domes Labklājības departamentā, Baznīcas ielā 19/23**
- **Rīgas Sociālā dienesta**
 - Teritoriālajā centrā **Avoti**, Avotu ielā 31, k-2
 - Teritoriālajā centrā **Bolderāja**, Mežroziņu ielā 43
 - Teritoriālajā centrā **Vidzeme**, Vidrižu ielā 3, Brīvības gatvē 266
 - Teritoriālajā centrā **Purvciems**, Ieriķu ielā 2b
 - Teritoriālajā centrā **Pļavnieki**, Salnas ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Āgenskalns**, Ed. Smiļģa ielā 46, Ziepju ielā 13
 - Teritoriālajā centrā **Dzirciems**, Baldones ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Ziemeļi**, Hanzas ielā 7
 - Kultūras centrā **Imanta**, Anniņmuižas bulvārī 29
 - Kultūras centrā **Iļģuciems**, Lidoņu ielā 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotāja filiālēs:**
 - Gogoļa ielā 5, Rīgā
 - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās**
- **Jūrmalā, Skolas ielā 50, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas birojā**
- **Jūrmalā, Raiņa ielā 110, aptiekā**
- **Jūrmalā, Nometņu ielā 10, aptiekā**

Nākamo „Darīsim Kopā!” numuru gaidiet 16. martā

**Darīsim
KOPĀ!**

Avīze
„Darīsim
Kopā!”

Izdevējs:

SIA „EGO projekts”

Reģistrācijas numurs: 000703294

Tālrunis: 29172377

http://www.kopaa.lv

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Gogoļa iela 5, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar Rīgas

apsaimniekotāju asociāciju

Iespiests: SIA „Poligrāfijas grupa

Mūkusalā”

Tirāža: 20 000

Arī ūdens sadārdzinās

Uzņēmums Rīgas ūdens arī gatavojas paaugstināt tarifus, informē uzņēmuma valdes priekšsēdētājs Krišjānis Krūmiņš:

„Mēs plānojam palielināt tarifu par 22,6%. Parastai māsaimniecībai tas nozīmē, ka mēneša rēķins palielināsies par aptuveni 2–3 eiro. Vidējais ģimenes maksājums par ūdeni un kanalizāciju sasniegs 14 eiro mēnesī. Ūdens tarifa pieaugumu izraisīja elektroenerģijas, gāzes un siltumapgādes cenu pieaugums.”

KURŠ SEKO LĪDZI ŪDENS KVALITĀTEI?

Speciālists: „Nekad neaizmirsīšu, kā viens cilvēks nopietni stāstīja, ka no ūdens krāna tek benzīns. Citā gadījumā klients sūdzējās, ka ūdenī esot tārpi”

„Kādu dienu ievēroju, ka krāna ūdenim parādījusies ļoti nepatīkama smaka,” raksta Rasma Tūra no Rīgas pilsētas Ilguciema apkaimes. „Nolīku ūdeni nostāvēties un ievēroju, ka trauka dibenā izgulsnējušās rūsas krāsas nogulsnes. Biju ārkārtīgi sašutusi, ka uzņēmuma Rīgas ūdens darbinieki atteicās ierasties un paņemt analīzes ūdenim. Ko mēs dzeram, un kurš seko līdz ūdensvada ūdens kvalitātei?”

Mūsu redakcija ik pa laikam saņem līdzīga saturs sūdzības. Jautājumus, kas sakrājušies, uzdevām Rīgas ūdens Apvienotās ūdens kvalitātes kontroles laboratorijas dzeramā ūdens kontroles grupas vadītājai Andai Puļķei.

No kurienes saņemam ūdeni?

Iesākumā – tikai fakti. Rīgas pilsētai dzeramo ūdeni iegūst no diviem avotiem: virszemes ūdenskrātuves *Daugava* (48%) un pazemes ūdenskrātuves *Baltezers–Zaķumuiža* (52%).

Tiek uzskatīts, ka ūdeni no Baltezersa saņem pilsētas labā krasta apkaimes – centrs, Teika, Jugla, Pļavnieki, Purvciems u.c. Savukārt pilsētas kreisais krasts – Pārdaugava, Imanta, Zolitūde, Ziepniekkalns u.c. apkaimes – tiek apgādātas no Daugavas.

Patiesībā ūdens atsevišķu apkaimju maģistrālajos ūdensvados var sajaukties. Piemēram, ja pilsētas centra un Ķengaraga apkaimes iedzīvotāji ūdeni patērē vairāk, tad daļu no ūdens viņi saņem no virszemes ūdenskrātuves.

Pirms ūdeni piegādā patērētājiem, uzņēmumā Rīgas ūdens veic tās attīrīšanu. Stacijā *Daugava* ūdeni vispirms ozonē, lai novērstu mikrobioloģisko piesārņojumu, pēc tam ar alumīnija sulfātu tiek atdalīti fiziskie piemaisījumi. Beidzamais etaps ietver ūdens filtrēšanu caur smilts–ogļu filtraiem.

Stacijā Baltezers no pazemes avotiem iegūtais ūdens jau ir attīrīts ar dabas filtraiem, papildu apstrāde ir nepieciešama tikai dzelzs pārpalikuma novēršanai.

Rīgā – 30 kontrolpunkti

– Mūsu laboratorija kontrolē ūdens kvalitāti attīrīšanas stacijās, – stāsta Anda Puļķe. – Mēs

to darām visas 365 dienas gadā, pārbaudot visus attīrīšanas posmus, turklāt mēs pārbaudām ūdens kvalitāti arī Rīgas ūdens maģistrālajos tīklos. Tam mums ir 30 kontrolpunkti. Katru dienu pēc plāna paņemam ūdeni ne mazāk kā astoņās vietās.

– Jūsu darbinieki ņem ūdens paraugus arī dzīvokļos?

– Nē, ūdens ņemšanas vietas iepriekš ir apstiprinājusi Veselības inspekcija, turklāt paraugus mēs ņemam tikai sabiedriskajās vietās, piemēram, bērnu dārzos, skolās vai degvielas uzpildes stacijās. Diezin vai kāds no iedzīvotājiem piekritīs, ja viņam katru dienu pulksten 8.00 pie durvīm zvanīs mūsu darbinieki ar sveicienu: „Labrīt, esmu ieradies pēc ūdens!”

Ir signāli!

– Vai uzņēmums Rīgas ūdens reaģē uz iedzīvotāju, kuri nav apmierināti ar ūdens kvalitāti, sūdzībām?

– Jā, bet sūdzību pārbaudīšanai mēs ūdens paraugu ņemam nevis dzīvoklī, bet gan tuvākajā hidrantā. Tas ir tādēļ, ka uzņēmums Rīgas ūdens par ūdens kvalitāti atbild līdz ievadam mājā.

– Kas notiek, ja pārbaude uzrāda neapmierinošu ūdens kvalitāti?

– Tādā gadījumā maģistrālā ūdensvada attiecīgais posms ir jāizskalo. Uzņēmums Rīgas ūdens speciālo aprīkojumu cauruļu attīrīšanai ar gaisu un ūdens impulsu strūklku palīdzību ir iegādājies jau pirms vairākiem gadiem.

– Kādas sūdzības galvenokārt saņemam no iedzīvotājiem?

– Visbiežāk iedzīvotāji sūdzas, ka ūdens izskatās saduļķots. Parasti šo īslaicīgo parādību izraisa remontdarbi, un tas neapdraud ne dzīvību, ne veselību. Savukārt reāls piesārņojums, ar kuru mēs visbiežāk saskaramies, ir paaugstināts dzelzs un mangāna saturs ūdenī.

Par garšu un krāsu vienprātības nav

– Vai ir jēga sūdzēties, ja vienu dienu ūdenim no krāna bija neparasta garša vai krāsa?

– Protams, Rīgas ūdens ir jāinformē. Nesāņemot informāciju, mēs nevaram novērst problēmu, bet mēs nepārbaudīsim ūdens kvalitāti dzīvoklī. Atkārtoj – mēs ņemam paraugu no maģistrālā ūdensvada.

– Kā rīkoties, ja Rīgas ūdens laboratorijas pārbaude ir uzrādījusi labu ūdens kvalitāti pie ūdens ievada mājā, bet pa krānu dzīvoklī tik un tā tek rūšains ūdens, kurš turklāt nejauki ož?

– Šajos gadījumos iedzīvotājiem jāvērsas pie savas mājas pārvaldnieka, jo problēma ir mājas iekšējā ūdensvada stāvoklī.

– Vai iedzīvotāju sūdzības vienmēr ir pamatotas?

– Daudzu darba gadu laikā, protams, nācies saskarties arī ar, teiksim, kuriozām sūdzībām. Nekad neaizmirsīšu, kā viens cilvēks nopietni stāstīja, ka no ūdens krāna tek benzīns. Citā gadījumā klients sūdzējās, ka ūdenī esot tārpi. Pārbaudot šo gadījumu, atrisinājums bija gluži prozaisks – cilvēks ūdeni bija ielējis netīrā katlā un uzskatījis, ka makaronu atliekas ir tārpi. Gadās saņemt rīdzinieku jautājumus: „Kas noticis ar ūdens kvalitāti? Kāpēc beidzamajā laikā pēc mazgāšanas āda kļūst ļoti sausa?” lemesls visbiežāk ir nepareiza dušas gēla izvēle.

– Cik ūdens paraugu jūs pārbaudāt, reaģējot uz iedzīvotāju sūdzībām?

– Piemēram, tikai vakar mūsu laboratorijā tika saņemti vienpadsmit šādi paraugi. Daļa neatbilda normatīviem, tāpēc mums nāksies veikt atkārtotu paraugu ņemšanu un to pārbaudīt.

– Cik maksā šāda pārbaude?

– Iedzīvotājiem pārbaudes ir bez maksas. Turklāt mēs klientam paziņojam, kādu rezultātu uzrādīja laboratorijas analīzes.

Fakts

Rīgas pilsētā vidējais diennakts ūdens patēriņš ir 100 000 kubikmetru.

Dzelzs daudzums samazinājies

– Kā pēdējo gadu laikā mainījies uzņēmuma Rīgas ūdens piegādātā ūdens kvalitāte?

– Izmaiņas patiešām ir, un tās ir lielas. Kā piemēru minēšu ūdens parametru – ūdens duļķainums, ko mēra īpašās duļķainības vienībās. Iepriekšējā periodā duļķainuma rādītājs līdz 5 vienībām tika uzskatīts par pieņemamu. Tagad šis rādītājs nedrīkst pārsniegt 3, daudzos gadījumos tas nepārsniedz 0,3–0,6 vienības.

– Kā ar dzelzs saturu Rīgas ūdens piegādātā ūdenī?

– Augsts dzelzs saturs ir raksturīgs ūdenim, ko iegūst ūdens ņemšanas vietā *Baltezers–Zaķumuiža*, taču 2015. gadā Baltezerā tika uzcelta papildu ūdens attīrīšanas stacija, kuras uzdevums ir filtrēt ūdeni no dzelzs un mangāna pārpalikumiem. Patlaban Rīgas ūdens kvalitāte pilnībā atbilst Ministru kabineta prasībām.

– Kādēļ tik un tā ūdenim gadās nepatīkama dzelzs piegarša?

– Ūdensvads Rīgā nav jauns, ekspluatācijas gados uz tā sienām izveidojušies dzelzs un mangāna nogulumi. Lai no tiem atbrīvotos, uzņēmums veic maģistrālo tīklu profilaktisko mazgāšanu. Protams, ņemot vērā Rīgas ūdensvadu tīklu garumu, mazgāšana nevar būt viena gada

jautājums, bet izstrādātā metodika ļauj pakāpeniski uzlabot ūdens kvalitāti.

– Kā rīkoties, ja nepatīkamās piegaršas cēlonis meklējams kaut kur mājas iekšējā ūdensvada sistēmā?

– Tā patiešām ir problēma, īpaši Rīgas centrā. Kardinālais problēmas risinājums ir visa ūdensvada nomaiņa, turklāt ir vēl viena problēma – iedzīvotāji ļoti taupa ūdeni. Patiesībā no rīta uzreiz ņemt ūdeni dzeršanai nedrīkst, jo ūdens visu nakti ir stāvējis caurulēs. Ūdens pirms lietošanas ir jānotecina. Piemēram, pirms paraugu ņemšanas mēs notecinām ūdeni līdz pat trim minūtēm, kamēr tas kļuvis pavisam auksts. Jo augstākā mājas stāvā dzīvojat, jo ilgāk ieteicams no rītiem notecināt ūdeni, pirms izmantot to pārtikā.

Piemaisījumi izrādās noderīgi?

– Cik ciets ūdens ir Rīgā?

– Ūdens pie mums ir vidēji ciets, bet jāteic, ka cietības normatīvi Latvijā nepastāv. Cietība ir atkarīga no kalcija un magnija sāļu satura ūdenī (Rīgā šis rādītājs ir 1,5–2 mmol/litrā), stacijā *Baltezers* ūdeni piemaisījumu ir nedaudz vairāk nekā stacijas *Daugava* ūdenī).

– Vai šos piemaisījumus iespējams novērst pilnībā?

– Cietības nav tikai pilnīgi destilētā ūdenī, bet šāds ūdens nav derīgs un tas nav arī garšīgs.

Gaistoša viela

– Vai uzņēmums Rīgas ūdens turpina hlorēt ūdeni?

– Jā, mēs tiešām pievienojam ūdenim hloru, bet tik minimālos daudzumos, ka parasti tā klātbūtnei nejūt. Hlors ir nepieciešams ūdens dezinfekcijai, jo ar ozonējumu var izrādīties par maz.

– Jūs apgalvojat, ka hlors tiek pievienots ļoti maz, tomēr dažkārt ir jūtama specifiskā smarža.

– Specifiskā smarža var parādīties laikā, kad notiek ūdensvada profilaktiskā dezinfekcija, kuru uzņēmums veic reizi divos gados. Pirms darbu sākšanas attiecīgo rajonu iedzīvotāji tiek brīdināti. Hlora smaku pēc ūdensvada dezinfekcijas var sajūst ne ilgāk kā vienu–divas dienas.

– Vai hlors nav kaitīgs tiem rīdziniekiem, kuri pieraduši ūdeni dzert tieši no krāna?

– Tādā daudzumā, kādā to izmanto Rīgas ūdens, hlors nevar nodarīt nekādu kaitējumu, turklāt hlors ir ļoti gaistoša viela.

– Vai tas nozīmē, ka pirms dzeršanas ūdens nav jānostādina?

– Tādas nepieciešamības nav. Daudz svarīgāk ir notecināt ūdeni no rīta pirms tā lietošanas. **K**

Kur sūdzēties?

Jautājumus par ūdens kvalitāti Rīgas iedzīvotāji var uzdot, zvanot pa uzņēmuma Rīgas ūdens bezmaksas tālruni **80002122**.

NO JUMTA NOGĀZĀS LEDUSGABALS!

Kā rīkoties īpašniekam, lai saņemtu zaudējumu atlīdzību par bojājumu, ko viņa automašīnai nodarījis no jumta nokritis sniegs vai lāstekā?

Liene VARGA

Laikapstākļi atkal Latviju nelutina – kaut arī zimu var saukt par siltu, tomēr sniega pārpilnība māju pārvaldīšanas uzņēmumiem sagādā daudz rūpju. Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto, pārvaldniekam ir pienākums laikus attīrīt no sniega ne tikai gājēju celiņus, bet arī māju jumtus un karnīzes. Izrādās, ka ir pārvaldnieki, kuri uz šiem darbiem nolēmuši ekonomēt, bet šis ir tas gadījums, kad ekonomija var izmaksāt stipri dārgi.

Tagad jumtā bukte

– Šajā mēnesī – tas bija 8. februārī – es atbraucu ciemos pie drauga, – stāsta rīdziniece Kristīne, – un atstāju mašīnu mājas pagalmā Dzimavu ielā. Kad atgriezos, uz mašīnas jumta gulēja pamatīgs ledus klucis.

Tumsā sieviete nepamanīja, ka nokritušais ledus mašīnas jumtā ir atstājis kārtīgu bukti.

– Tovakar es vienkārši novācu ledu un braucu mājās, – viņa atceras.

Tagad Kristīne vēlas zināt, vai viņa vairākas dienas pēc negadījuma var sūdzēties par pārvaldnieku, kurš laikus nenotīrīja ledu no mājas jumta, un saņemt kompensāciju par automašīnai nodarītajiem zaudējumiem.

– Diemžēl automašīnas īpašniece pieļāva kļūdu, aizbraucot no notikuma vietas, – skaidro jurists Viktors Kuriņš. – Viņai vajadzēja veikt fotofiksāciju – nofotografēt nokritušo ledu un nodarītos bojājumus. Izsaukt municipālās policijas ekipāžu un apdrošināšanas kompānijas pārstāvi, ja mašīnai bijusi KASKO polise. Vēlams bija uzreiz par notikumu informēt nekustamā īpašuma pārvaldnieku.

Cietušā transportlīdzekļa īpašniekam, kurš pa-reizi fiksējis no jumta nokrituša sniega un lāsteku nodarītos bojājumus, ir visas izredzes saņemt naudas kompensāciju. Kā piemēru minēšu Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021. gada 5. marta spriedumu lietā Nr. C29274120, kurā apdrošināšanas kompānija IF P&C Insurance piedzina no uzņēmuma Rīgas namu pārvaldnieks kompensāciju un ar tiesvedību saistītos izdevumus 5 309,26 eiro apmērā.

Ledus krita pat apskates laikā

Incidents, kurš kļuva par pamatu šai tiesvedībai, notika 2019. gada 3. februārī Rīgā, Eksporta ielā 10, kur no netīrīta jumta uz automašīnu Toyota Avenis uzkrita sniegs un ledus. Ierodoties notikuma vietā, pašvaldības policijas inspektors konstatēja, ka no jumta nokarājas 10–15 centimetru plata sniega kārta, turklāt sniega un ledus daļas turpināja noslidēt arī apskates laikā.

Automašīnas turētājs – kompānija Marine Underwriting Services – savlaicīgi bija noformējis KASKO polisi, tāpēc uz notikuma vietu izsauca apdrošināšanas kompānijas pārstāvi un vēlāk no tās saņēma zaudējumu kompensāciju 4264,38 eiro apmērā, ko apdrošinātāji pēc tam regresā prasī-

bā vērsa pret vaininieku – uzņēmumu Rīgas namu pārvaldnieks.

Latgales priekšpilsētas tiesa atzina, ka ikvienam pārvaldniekam atbilstoši Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr. 146 Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi noteiktajam ir pienākums savlaicīgi tīrīt jumtus no ledus un sniega, bet, ja ledus un sniegs kritot nodara kaitējumu personas mantai, pārvaldniekam ir pienākums šo zaudējumu atlīdzināt.

– Interesanti, kā pārvaldnieks mēģināja apstrīdēt šo tiesas prasību, – stāsta Viktors Kuriņš. – Rīgas namu pārvaldnieks negribēja atzīt zaudējumu apmēru, pamatojoties uz juristu iebildi, ka apsaimniekotāja darbinieki nebija pieaicināti negadījumu fiksēšanā.

Tiesa šo iebildi neatzina par pietiekamu.

– Nevienā normatīvajā aktā nav noteikts, ka prasītājam ir pienākums pieaicināt atbildētāju, lai konstatētu un novērtētu zaudējumu apmēru, – paskaitro jurists.

Vārds – tiesai

Normatīvie akti noteic, ka prasībai par zaudējumu atlīdzināšanu ir jāsaturs visi civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi:

- nodarīti zaudējumi,
- apsūdzētā prettiesiska darbība,
- cēloņsakarība starp šo darbību un zaudējumiem.

No tiesas lēmuma lietā Nr. C29274120

Pārvaldnieki ignorēja ārkārtējo situāciju

Kā veiksmīgu piemēru citā par savām tiesībām var minēt arī lietu Nr. C30584319, ko Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesa skatīja 2020. gada 21. janvārī.

– Šajā gadījumā prasību pret apsaimniekotājiem – jā, jā, – uzreiz pret diviem iesniedza Rīgas iedzīvotāja, kura anonimizētā tiesas spriedumā apzīmēta kā A. Lieta ir unikāla tādēļ, ka sievietei izdevās pierādīt dubultu zaudējumu, kas viņas automašīnai Volkswagen Golf nodarīts vienā vakarā, – stāsta Viktors Kuriņš.

Negadījuma dienā, 2018. gada 26. decembrī, dienas otrajā pusē A. savu automašīnu novietoja stāvvietā pagalmā pie mājas Rīgā. Jāpaskaidro, ka minētās mājas vienu pusi saskaņā ar 2009. gadā

noslēgto pārvaldīšanas līgumu apsaimniekoja privāts uzņēmums X, mājas otro pusi – privāts uzņēmums Y.

Esot stāvvietā, uz automašīnas no mājas jumta uzkrita sniegs un ledus, sabojājot auto jumtu, rāmi, vienu no atpakaļskata spoguļiem, labās puses durvju krāsojumu.

Uzreiz pēc notikuma cietušās vīrs nofiksēja bojājumus un fotogrāfijas ar attiecīgu paziņojumu par notikumu ar WhatsApp starpniecību nosūtīja pārvaldniekam, piedāvājot viņam ierasties notikuma vietā, noformēt aktu un norobežot bīstamo teritoriju. Pēc A. teiktā, pārvaldnieks nereaģēja, tādēļ ģimene nolēma cietušo automašīnu pārvietot uz otru stāvvietas pusi, tā teikt, tālāk no grēka.

– Vajadzēja tā sagadīties, ka tajā pašā dienā A. un viņas laulātais atklāja uz mašīnas atkārtoti nokritušus ledusgabalus. Šoreiz bija saplēsts vējstikls ar sensoru un kamera, kā arī sabuktēts motora pārsegs, – stāsta Viktors Kuriņš. Šī situācija ir īpaša tādēļ, ka otrs postījums automašīnai nodarīja ledus, kurš nokrita no mājas tās jumta daļas, kuru vairs neapsaimnieko uzņēmums X, bet gan uzņēmums Y.

Cietušās personas A. dzīvesbiedrs arī šim apsaimniekotājam aizsūtīja cietušā transportlīdzekļa fotogrāfijas un aicināja viņu ierasties notikuma vietā, lai noformētu aktu. Arī šis pārvaldnieks, tāpat kā viņa kolēģis, uz lūgumu neatsaucās un aktu nenoformēja.

Rezultātā laulātie izsauca pašvaldības policijas darbiniekus, kuri noformēja protokolu, veica savu fotofiksāciju un sāka pret abiem mājas pārvaldniekiem administratīvo procesu par jumta tīrīšanas pienākumu nepildīšanu. 2019. gada 7. martā Rīgas Ziemeļu izpildedirekcijā tika pieņemts lēmums par abu pārvaldnieku sodīšanu ar naudas sodu – 70 eiro katram.

– Skaidri redzams, ka naudas soda apmērs ir daudz mazāks nekā samaksa par jumta tīrīšanu, – komentē jurists Kuriņš. – Uzskatu, ka tieši tas ir galvenais iemesls, kāpēc daži pārvaldnieki vispār nepievērš uzmanību ledus un sniega notīrīšanai no jumta.

Rīdziniece un viņas vīrs neapmierinājās ar to, ka abi pārvaldnieki saņēma sodu. Viņi vērsās tiesā un no apsaimniekošanas uzņēmumiem prasīja mašīnas remonta izdevumu atlīdzināšanu. Saskaņā ar tiesas spriedumu apsaimniekošanas uzņēmums X cietušajai A. atlīdzināja nodarītos zaudējumus 550,93 eiro apmērā, bet uzņēmuma Y pārvaldniekam nācās šķirties no 798,46 eiro. Tiesas spriedums stājies spēkā, uzsvēris jurists.

Kā rīkoties, ja uz mašīnas uzkrīt sniegs un ledus?

■ Ja transportlīdzeklim ir KASKO polise, jāzvina apdrošināšanas kompānijai un pēc iespējas detalizētāk jāraksturo notikušais. Pēc tam uzņēmuma darbinieks sīki pastāstīs par turpmāko rīcību. Visticamāk, vadītāju aicinās fiksēt visus incidenta apstākļus un iesniegt pieteikumu atlīdzības saņemšanai.

■ Transportlīdzekļa vadītājam jāzina, ka OCTA polise apdrošina vadītāja civiltiesisko atbildību, tādēļ incidentā ar sniega vai ledus uzkrīšanu nedarbojas.

■ Atbildīgi par šādiem incidentiem, protams, ir tie, kuri nav pienācīgi notīrījuši jumtu vai nav novilkuši brīdinājuma lentes un izlikuši brīdinājuma zīmes. Turklāt viss ir atkarīgs no mājas tipa. Par daudzdzīvokļu dzīvojamā māju visa atbildība ir tās pārvaldniekam, kas var būt gan privātpersona, gan dzīvokļu īpašnieku biedrība, gan privātfirma, gan pašvaldības uzņēmums. Ja sniega klucis nokritis no privātmājas jumta, par zaudējumu atlīdzību atbild tās īpašnieks.

■ Gaidot pašvaldības policijas ierašanos, transportlīdzekļa īpašniekam nepieciešams pareizi nofotografēt bojājumus. Pirms fotofiksācijas nekādā gadījumā nenoslaukiet no automobiļa sniegu un ledu. Vēlams, lai fotogrāfijās būtu redzams mājas numurs un ielas nosaukums, kā arī transportlīdzekļa valsts numura zīme. Tāpat jāmeģina saskatīt sniega blūka krišanas punktu un arī to nofotografēt. Vēl jāizdara uzņēmums, kurā redzams, ka mašīna nepār-kāpj apstāšanās un stāvēšanas noteikumus.

■ Iespējams, ka spēcīgā trieciena skaņa būs piesaistījusi vietējo iedzīvotāju uzmanību. Ja tādi atrodas, jāfiksē viņu tālruņa numuri un dzīvesvietu adreses. Ja nokritušais sniega blūkis sabojājis arī blakus stāvošas mašīnas, protams, jāatrod to īpašnieki. Šajā gadījumā transportlīdzekļu īpašnieki var noformēt kolektīvu prasību tiesā.

■ Izlemt par zaudējumu kompensāciju var arī mierīgā ceļā – pirmstiesas kārtībā. Lai to izdarītu, incidentā vainīgajam jāsniedz pretenzija, kā arī savāktu dokumentu un fotogrāfiju kopijas. Vislabāk tās nosūtīt pa pastu ierakstītā sūtījumā (pasta čeku saglabājot). Neaizmirst norādīt bankas konta rekvizītus, uz kuru viņš var pārskaitīt atlīdzību.

■ Ja atbilde uz pretenziju neseko, jāvērsas tiesā. Ja mājas pārvaldnieka vaina tiks pierādīta, tad viņam nāksies atmaksāt visus ar tiesāšanas saistītos izdevumus. **K**

VALSTS ATBALSTS IR MAINĪTS

Kurš aizsargātais lietotājs saņems maksājuma samazinājumu, bet kurš par elektrību maksās pilnu cenu?

A. ŠEVČENKO

Šā gada 1. februārī spēkā stājās vairāki grozījumi normatīvajā regulējumā, kas skar atbalsta saņēmēju loku norēķiniem par elektroenerģiju. Ar izmaiņām noteikts, ka turpmāk maksājuma samazinājums norēķiniem par elektroenerģiju tiks piemērots par katru bērnu ar invaliditāti. Veiktas arī izmaiņas, kas nosaka atbalsta nepiemērošanu gadījumā, kad aizsargātais lietotājs reģistrēts Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistrā kā parādnieks.

Kā zināms, *Elektroenerģijas tirgus likumā* noteikts, ka aizsargātajiem lietotājiem tiek nodrošinātas tiesības saņemt aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu, kas būtībā ir no valsts budžeta finansēts elektroenerģijas rēķina maksājuma samazinājums. Atbalstu aizsargātajiem lietotājiem sniedz Būvniecības valsts kontroles birojs.

Aizsargāto lietotāju lokā ietilpst:

- daudz bērnu ģimenes (valsts atbalsts norēķiniem par elektroenerģiju – 20 eiro mēnesī);
- personas ar I grupas invaliditāti (valsts atbalsts – 15 eiro mēnesī);
- ģimenes ar bērniem, kuriem ir invaliditāte (valsts atbalsts – 15 eiro mēnesī);
- trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības (valsts atbalsts – 15 eiro mēnesī).

Ar mērķi sniegt papildu atbalstu ģimenēm Ministru kabineta noteikumos iestrādātas izmaiņas, kas paredz, ka ģimenēs, kurās ir vairāki bērni ar invaliditāti, maksājuma samazinājumu 15 eiro apmērā piemēros vienam no bērna vecākiem, audžuvecākiem vai aizbildņiem par katru bērnu ar invaliditāti.

Lai valsts atbalsts sasniegtu tikai tiešās mērķa grupas, no šā gada 1. februāra aizsargātā lietotāja pakalpojumu jeb atbalstu norēķiniem par elektroenerģiju nesaņems aizsargātais lietotājs, kas reģistrēts Uzturlīdzekļu garantiju fondā kā parādnieks (patlaban ir reģistrēti aptuveni 42 600 šādi uzturlīdzekļu parādnieki).

Kā saņemt statusu?

Pēc Ekonomikas ministrijas datiem, aizsargātā lietotāja statusam atbilst aptuveni 150 000 iedzīvotāju, bet faktiski decembrī palīdzību saņēmuši tikai 92 434 elektroenerģijas lietotāji. Kāpēc ģimenes nevar izmantot valsts atbalstu? Iespējams, šie cilvēki nav informēti par savām tiesībām vai nemāk nokārtot visas ar tām saistītās formalitātes.

Būvniecības valsts kontroles biroja speciālisti sagatavoja atbildes uz jautājumiem par aizsargātā lietotāja statusa saņemšanu un izmantošanu.

Kas ir aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojums?

Pakalpojums ir maksājuma samazinājums elektroenerģijas rēķina summai. Maksājuma samazinājumu piemēro elektroenerģijai, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponentēm, bet ar to nedrīkst segt pievienotās vērtības nodokli.

Kā saņemt aizsargātā lietotāja statusu?

Pakalpojuma saņemšana jeb piemērošana aizsargātajiem lietotājiem Aizsargāto lietotāja datu informācijas sistēmā (turpmāk – *ALDIS*) notiek automātiski, izņemot apakšlietotājus un daudz bērnu ģimenes, kurām bērns/bērni mācās ārzemēs.

Ja persona vienlaicīgi atbilst vairākām aizsargāto lietotāju kategorijām, vai elektroenerģijas maksājuma samazinājums summēsies?

Ja persona atbilst vairākām aizsargāto lietotāju kategorijām, maksājuma samazinājumu elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros piemēro par katru aizsargātā lietotāja kategoriju, summējot maksājuma samazinājumus.

Viena ģimene, bet vairāki aizsargātie lietotāji

Vai aizsargātais lietotājs var brīvi izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju atbalsta saņemšanai?

Aizsargātais lietotājs var izvēlēties sev piemērotāko elektroenerģijas tirgotāju no tiem tirgotājiem, kuri nodrošina šo pakalpojumu (*Tet* un *Elektrum*), un ar to noslēdzot elektroenerģijas tirdzniecības līgumu.

Kurš aizsargātais lietotājs saņem maksājuma samazinājumu, ja ģimenē vairāki vienas kategorijas aizsargātie lietotāji piesakās pakalpojuma saņemšanai katrs sava elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros?

Ja ģimenē vairāki vienas kategorijas aizsargātie lietotāji piesakās pakalpojuma saņemšanai katrs sava elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros, pakalpojumu saņem viens informācijas sistēmas nejausi izvēlēts aizsargātais lietotājs līdz brīdim, kamēr šajā noteikumu punktā minētie aizsargātie lietotāji vienojas un pakalpojuma

sniedzējam vai birojam rakstiski norāda vienu elektroenerģijas tirdzniecības līgumu pakalpojuma saņemšanai.

Ja ģimenē ir bērns ar invaliditāti

Kas saņem maksājuma samazinājumu, ja ģimenē ir bērns ar invaliditāti?

Maksājuma samazinājumu piemēro vienam no bērna vecākiem, audžuvecākiem vai aizbildņiem, ja viņam ir galalietotāja līgums ar elektroenerģijas tirgotāju. Ja galalietotāja līguma nav, vecākam ir jānoslēdz apakšlietotāja līgums.

Cik ilgi persona tiek uzskatīta par bērnu – invalīdu?

Līdz 18 gadiem, bet to nosaka nevis *Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma noteikumi*, bet gan *Bērnu tiesību aizsardzības likums*.

Ja vecākajam bērnam paliek 18 gadi...

Kāda ģimene tiek definēta kā daudz bērnu?

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 345 7. punktu daudz bērnu ģimene pakalpojumu saņem, maksājuma samazinājumu piemērojot vienai no personām, kurai pašai vai kopā ar laulāto ir trīs vai vairāk bērnu vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimēnē ievietotie bērni) vai bērni līdz 24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību.

Vai civillaulībā dzīvojošas daudz bērnu ģimenes ar trim bērniem, kas abiem ir no iepriekšējām laulībām (piemēram, sievai – 1, vīram – 2 bērni), var saņemt atbalstu?

Lai saņemtu daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājumu, vienam no vecākiem jābūt apgādībā vismaz trim bērniem. Ja viens no vecākiem nav aizbildnis vai audžuvecāks trim vai vairāk bērniem, tad pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes reģistra datiem nevar identificēt atbilstību daudz bērnu ģimenei un aizsargātā lietotāja statusus netiek piešķirts. Ja šādā situācijā vienam no vecākiem apgādībā ir trīs vai vairāk bērnu, tad par atbilstību aizsargātā lietotāja statusam jāpārlicinās, izmantojot portāla www.latvija.lv e-pakalpojumu *Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana*, kā arī vai vecākam ir norādīts aktuālais aktīvais elektroenerģijas līguma numurs, uz kuru attiecināt atbalsta summas samazinājumu.

Ja e-pakalpojumā redzamais aktīvais līguma numurs nav aktuālais, tad persona var veikt izmaiņas. To dara, nospiežot pogu *Labot* un nākamajā ekrānformā norādot aktuālo līguma numuru un elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēju. Uz norādīto līgumu attiecināmais maksājuma samazinājums tiks piemērots no nākamā mēneša 1. datuma.

Ja ģimenē ir trīs bērni un vecākais pārsniegjis noteikto vecumu šogad, vai ģimene vēl atbildīs daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājumam?

Atbilstību daudz bērnu ģimenes statusam nosaka katru mēnesi saskaņā ar no datu reģistra pārziņiem saņemto informāciju. Ja vecākajam bērnam paliek 18 gadi un mācības netiek turpinātas, tad ar nākamo mēnesi daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājums vairs netiks piemērots.

Ja bērns līdz 24 gadu vecumam (neieskaitot) iegūst izglītību ārzemēs, un tāpēc netiek piemērots daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājums, no 01.11.2021. daudz bērnu ģimenes statusu aizsargātā lietotāja piešķiršanai var apliecināt ar Latvijas Goda ģimenes apliecinību. Latvijas Goda ģimenes apliecinības datu iesniegšanai (saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 345 19.1. punktu, norādot vārdu, uzvārdu, personas kodu, Goda ģimenes apliecinības numuru un iesniegumam pievienojot tās kopiju) aizsargātajam lietotājam saskaņā ar *Iesniegumu likuma* 2. un 3. pantu Būvniecības valsts kontroles birojam ir jāiesniedz vai nu rakstveidā vai elektroniskā veidā parakstīts iesniegums, t. i., parakstīts ar elektronisko parakstu un pa e-pastu nosūtīts iestādei vai izmantojot e-adresi vai e-pakalpojumu *Priekšlikuma, sūdzības, jautājuma vai lūguma iesniegšana* portālā www.latvija.lv.

Kas notiek, ja studentam ir kakadēmiskais gads?

Šos datus sniedz Izglītības un zinātnes ministrija, un no tā tālāk izriet, vai piemēros aizsargātā lietotāja maksājuma samazinājumu.

Ko darīt, ja maksājuma samazinājums nav saņemts?

Kā atvieglot saņem mazturīga mājsaimniecība (persona)?

Lai saņemtu šo atvieglotumu, ģimenei jāvērsas pašvaldībā un jānorāda elektroenerģijas līguma numurs, uz kuru jāattiecinā maksājuma samazinājums. Pašvaldības sociālais dienests ievada datus gan par mazturīgas/trūcīgas mājsaimniecības statusu, gan par elektroenerģijas līgumu, uz kuru attiecināt atbalstu. Ja pašvaldi-

bā šīs informācijas nav vai tā ir novecojusi, tā ir jāatjauno, lai varētu saņemt maksājuma samazinājumu vajadzīgajam līgumam. Elektroenerģijas līguma maiņas gadījumā šī informācija nekavējoties ir jāsniedz pašvaldības sociālajā dienestā, lai līguma izmaiņas varētu attiecināt uz tuvāko atbalsta piešķiršanas mēnesi.

Ko darīt, ja aizsargātais lietotājs nav saņēmis maksājuma samazinājumu?

– Jāpārlicinās, ka:

- ir piešķirts aizsargātā lietotāja statuss;
- ir piesaistīts līguma numurs, uz kuru attiecināt maksājuma samazinājumu;
- piesaistītā līguma numurs ir tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu.

Pārlicinieties, ka jums ir piešķirts aizsargātā lietotāja statuss, izmantojot portāla www.latvi-ja.lv e-pakalpojumu *Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana*. Ja e-pakalpojuma izmantošana nav iespējama, rakstiski jāiesniedz pieprasījums Būvniecības valsts kontroles birojam.

Ja e-pakalpojumā norādīts, ka atbilstošajā norēķinu periodā ir piešķirts aizsargātā lietotāja statuss, jāpārlicinās, ka piesaistītā līguma numurs ir tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu. Daudz bērnu ģimenes gadījumā līguma numuru e-pakalpojumā redz vecāks, uz kura vārda ir slēgts elektroenerģijas līgums, un uz to attiecinā maksājuma samazinājumu.

Ja norādītais līguma numurs nav tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu, ir jānorāda vajadzīgais līguma numurs (patlaban iespējams elektroenerģijas tirgotāju AS *Latvenergo (Elektrum)*, kā arī *SIA Tet līgumiem*); to dara, nospiežot pogu *Labot* un nākamajā ekrānformā labojot līguma numuru, ievadot vajadzīgo līguma numuru un elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēju.

Uz mainīto līgumu attiecināmais maksājuma samazinājums tiks piemērots nākamajā norēķinu periodā (no nākamā vai aiznākamā mēneša 1. datuma – saskaņā ar elektroenerģijas tirgotāja līguma nosacījumiem).

Ja jums e-pakalpojums nav pieejams, bet vēlaties mainīt līguma numuru, uz kuru attiecināt maksājuma samazinājumu, jums jāvēlās pie sava

elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēja vai arī pašvaldības sociālajā dienestā gadījumā, ja atbilstat mazturīgas/trūcīgas mājsaimniecības atbalsta kategorijai.

Ja aizsargātā lietotāja statuss nav piešķirts, bet uzskatāt, ka tas jums pienākas, rakstiski jāiesniedz pieprasījums Būvniecības valsts kontroles birojam vai atbilstošajam datu reģistra pārzinim. Ja tā ir informācijas sistēmas vai datu reģistra kļūda, birojs attiecina un pakalpojuma sniedzējs piemēro trūkstošo maksājuma samazinājumu aktuālajā norēķinu periodā (kalendāra mēneša) elektroenerģijas rēķinā par periodu, kas nepārsniedz divus iepriekšējos norēķinu periodus (kalendāra mēnešus) viena un tā paša kalendārā gada laikā.

Svarīga informācija par apakšlietotājiem

Kas ir apakšlietotājs?

– Apakšlietotājs (šeit ar to apzīmējot aizsargāto lietotāju) ir persona, kas pēc vienošanās ar galalietotāju (līgumslēdzēju) izmanto līgumslēdzēja īpašumā vai valdījumā esošus elektrotīklus elektroenerģijas saņemšanai un nepērk elektroenerģiju no tirgotāja vai sistēmas operatora.

Piemēram: daudz bērnu ģimene dzīvo īpašumā, kurā galalietotājs (tātad persona, kas noslēgusi līgumu) ir apsaimniekotājs. Lai uz līgumu attiecinātu maksājuma samazinājumu, ģimenes vecākam sevi jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Piemēram, līgums reģistrēts uz viena laulātā vārda, bet otrs laulātais ir I grupas invalīds. Lai uz līgumu attiecinātu maksājuma samazinājumu, laulātais ar I grupas invaliditāti jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Piemēram, aizsargātais lietotājs, pilngadīga persona, dzīvo īrētā dzīvesvietā un nav galalietotājs (līgumslēdzējs). Lai uz elektroenerģijas līgumu (ikmēneša rēķinu) attiecinātu maksājuma samazinājumu, aizsargātajam lietotājam sevi jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Piemēram, personai pašai ir trīs vai vairāk bērnu vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) vai bērni līdz

24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību. Persona nedzīvo kopā ar laulāto, bet citas personas īpašumā, kur cita persona ir elektroenerģijas galalietotājs (līgumslēdzējs). Lai uz elektroenerģijas līgumu (ikmēneša rēķinu) attiecinātu maksājuma samazinājumu, aizsargātajam lietotājam (daudz bērnu vecākam) sevi jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Vai apakšlietotājiem pakalpojumu saņemšana notiek automātiski?

– Nē, pakalpojuma saņemšana apakšlietotājiem nenotiek automātiski, izņemot maznodrošinātās mājsaimniecības (personas), kurām ir reģistrēts līguma numurs pašvaldībā. Saņemot no pašvaldības reģistrēto līguma numuru, tam automātiski attiecinā maksājuma samazinājumu.

Kā reģistrēties kā apakšlietotājam?

– Ja apakšlietotājs ir maznodrošināta vai trūcīga mājsaimniecība (persona), tad jāvēlās pašvaldības sociālajā dienestā, lai reģistrētu līgumu, uz kuru attiecināt atbalsta pakalpojumu, to skaitā, ja ir nepieciešams mainīt jau reģistrētu līgumu uz citu līgumu.

Ja apakšlietotājs atbilst jebkurai citai aizsargātā lietotāja atbalsta kategorijai, tad apakšlietotājam jāpiesakās pakalpojuma saņemšanai pie līgumslēdzēja (galalietotāja) izvēlētajā tirgotāja, norādot:

- līgumslēdzēja (galalietotāja) līguma numuru;
- savu vārdu, uzvārdu;
- savu personas kodu;
- pakalpojuma saņemšanas adresi;
- savu kontaktinformāciju.

Pēc apakšlietotāja pamatota pieprasījuma līgumslēdzējam (galalietotājam) ir pienākums uzrādīt līguma numuru.

Ja tirgotājs nodrošina tādu iespēju, tad apakšlietotājs pieteikumu var iesniegt elektroniski, izmantojot tirgotāja mājaslapu.

Kalendārā gada beigās uzkrājums dzēšas

Kas ir maksājuma samazinājuma uzkrājums?

– Ja uz aizsargāto lietotāju attiecinātais maksājuma samazinājums pārsniedz mēneša rēķina summu par elektroenerģiju, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponenti (turpmāk – elektroenerģijas pakalpojums), neizmantojot maksājuma samazinājuma daļu veido maksājuma samazinājuma uzkrājumu (turpmāk – uzkrājums), kuru pakalpojuma sniedzējs (t. i., elektroenerģijas tirgotājs) var izmantot aizsargātā lietotāja nākamā/-o kalendārā mēneša elektroenerģijas pakalpojuma maksas segšanai.

Kā izmanto uzkrājumu?

– Piemērs. Aizsargātajam lietotājam attiecināmais mēneša maksājuma samazinājums elektroenerģijas pakalpojumam ir 10 eiro. Persona iegādājas elektroenerģijas pakalpojumu no elektroenerģijas tirgotāja AB. Tirgotājs AB noformē rēķinu par mēnesi, pilna summa par elektroenerģijas pakalpojumu ir 8 eiro. No pilnās pakalpojuma summas tiek aprēķināts pievienotās vērtības nodoklis (PVN), kas piemērā ir 1,68 eiro*. Tirgotājs rēķinā par elektroenerģijas pakalpojumu piemēro 8 eiro maksājuma samazinājumu, tātad, sedzot elektroenerģijas pakalpojumu pilnībā no maksājuma samazinājuma pieejamās summas. Personai jāveic apmaksā par elektroenerģijas pakalpojumam aprēķināto PVN summu, šeit – 1,68 eiro.

Tātad mēneša maksājuma samazinājuma neizmantojot daļa ir 2 eiro (uzkrājums). Ja aizsargātajam lietotājam nākamajā mēnesī ir atbilstība aizsargātā lietotāja statusam, tad nākamajā kalendārā mēnesī rēķinā tiek piemērots uzkrājums no iepriekšējā mēneša, kas piemērā ir 2 eiro, kā arī aktuālā mēneša maksājuma samazinājums 10 eiro, kopā veidojot elektroenerģijas pakalpojuma maksājuma samazinājumu pieejamo summu 12 eiro tirgotāja AB mēneša elektroenerģijas pakalpojuma rēķinā.

Maksājuma samazinājums nedrīkst pilnībā vai daļēji segt aizsargātā lietotāja parādsaistības pret tirgotāju.

Cik ilgi uzkrājumu var izmantot?

– Maksājuma samazinājuma uzkrājumu izmanto ar šādiem nosacījumiem: ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām vai pakalpojuma sniedzēja maiņai. Ja viena pakalpojuma sniedzēja ietvaros tiek mainīti līgumi, uzkrājums saglabājas.

Kas notiek ar neizmanto uzkrājumu?

– Ja pie elektroenerģijas tirgotāja ir izveidojies uzkrājums un līdz kalendārā gada beigām vai elektroenerģijas tirgotāja maiņai tas netiek pilnībā izmantots, tad kalendārā gada beigās uzkrājums dzēšas (anulējas) un to vairs nevar izmantot. Anulētie uzkrājumi tiek ieskaitīti atpakaļ valsts budžetā.

Vai nerezidents atbilst atbalsta saņemšanai?

– Jā, ja nerezidentam ir piešķirts personas kods Fizisko personu informācijas sistēmā un *ALDIS* ir saņēmis aizsargātā lietotāja informāciju no datu reģistriem. **K**

* Pievienotās vērtības nodoklis tiek aprēķināts no elektroenerģijas pakalpojuma pilnas summas.

VAI MAN PIENĀKAS PALĪDZĪBA?

Kā piemēro mājokļa pabalstu? Speciālisti stāsta par jauniem noteikumiem un atbild uz lasītāju jautājumiem

Marina MATROŅINA

Saeima veica grozījumus Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā, nosakot jaunus koeficientus mājokļa pabalsta aprēķināšanas formulā. Iedzīvotāji jautā, kā pretendēt uz pašvaldības palīdzību rēķinu apmaksā.

Atbildes uz lasītāju jautājumiem mēs meklējam kopā ar Labklājības ministrijas un Rīgas sociālā dienesta speciālistiem.

Kas ir mājokļa pabalsts?

Mājokļa pabalstu piešķir dzīvojamās telpas īres un/vai apsaimniekošanas maksas un maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, segšanai.

Kā aprēķina šādu pabalstu?

Pabalsta aprēķinā izmanto formulu:

$P = GMI + K - I$, kur:

P – mājokļa pabalsta apmērs;

GMI – garantētā minimālā ienākumu līmeņa summa klientam (109 eiro pirmajai vai vienīgajai personai mājokļa īrniecībā un 76 eiro katrai nākamajai personai mājokļa īrniecībā);

K – ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītajās maksājumu kvītīs norādīto izdevumu summa;

I – klienta ienākumi (ieskaitot attiecīgajā mēnesī saņemto pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai).

Kā Saeimas lēmumi mainīja mājokļa pabalsta pieejamību?

No janvāra līdz 2022. gada beigām mājokļa pabalsta aprēķinos piemēro īpašus GMI koeficientus:

- atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti – koeficientu 2,5;
- mājokļa īrniecībā, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, – koeficientu 2;
- pārējām mājokļa īrniecībām – koeficientu 1,5.

Kādas mājokļa īrniecības ir nosauktas par „pārējām”?

Pārējās mājokļa īrniecības, kurām piemēro īpašo koeficientu, ir šādas:

- mājokļa īrniecība ar nepilnu ģimeni ar 1–2 bērniem;
- mājokļa īrniecība ar nepilnu ģimeni ar 3 un vairāk bērniem;
- mājokļa īrniecība ar pilnu ģimeni ar 1–2 bērniem;
- mājokļa īrniecība ar pilnu ģimeni ar 3 un vairāk bērniem;
- mājokļa īrniecība bez bērniem, kurā ir vismaz viena darbaspējīga persona.

Pabalstu varēs saņemt arī, piemēram, pilnas un nepilnas ģimenes ar bērniem, ģimenes, kurās viena vai vairākas personas ir darbaspējīgā vecumā, bet dzīvo kopā ar pensijas vecuma personu vai personu ar invaliditāti.

Bērni un pensionāri ir tā iedzīvotāju kategorija, kura ir mazāk aizsargāta, jo bieži ir atkarīga no citiem cilvēkiem (bērni – no vecākiem, pensionāri – no saviem bērniem), tādēļ koeficienta palielināšana, lai sniegtu mājokļa pabalstu arī pārējām mājokļa īrniecībām, ir pamatota un nepieciešama, skaidro Labklājības ministrija.

Kādos gadījumos mājokļa īrniecībai aprēķina mājokļa pabalstu?

Ir noteikts, ka mājokļa īrniecības rīcībā pēc komunālo pakalpojumu apmaksas ir jāpaliek noteiktai summai (GMI ar koeficienta piemērošanu):

- atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti – 272,5 eiro;
- mājokļa īrniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, – 370 eiro mēnesī uz diviem cilvēkiem un 152 eiro uz katru nākamo ģimenes locekli;
- pārējām mājokļa īrniecībām – 163,5 uz vienu cilvēku, 277,5 eiro uz diviem un 114 eiro uz katru nākamo ģimenes locekli.

Ja mājokļa īrniecība atbilst visiem pārējiem sociālās palīdzības piešķiršanas kritērijiem un tai pēc komunālo pakalpojumu apmaksas paliek mazāka summa „uz rokas”, pašvaldības sociālais dienests izmaksā starpību, aprēķinot mājokļa pabalstu.

Mājokļa pabalstu var saņemt tikai dzīvokļa īpašnieks vai arī īrnieks?

Mājokļa pabalstu var pieprasīt mājokļa īrnieks, kura dzīvo īpašumā esošā vai īrētā mājoklī konkrētajā pašvaldībā un tur ir deklarējusi savu dzīvesvietu. Ja mājoklis tiek īrēts, ir jābūt noslēgtam īres līgumam par nekustamā īpašuma lietošanu.

Kā notiek pabalsta piešķiršana?

Priekšnosacījums mājokļa pabalsta saņemšanai ir mājokļa īrniecības materiālās situācijas izvērtēšana, sagatavojot iztikas līdzekļu deklarāciju un izdevumus par mājokli apliecināšu rēķinu, kā arī cita veida pierādījumu uzrādīšana pašvaldības sociālajā dienestā.

Kā pieteikties pabalstam Rīgā?

Lai piešķirtu mājokļa pabalstu, Rīgas sociālajam dienestam jāizvērtē mājokļa īrniecības ienākumi un materiālā situācija.

Lai to varētu izdarīt,

- persona vai mājokļa īrniecības pārstāvis iesniedz Rīgas sociālā dienesta rajona nodaļas teritoriālajā centrā **iesniegumu un dokumentus**, kas apliecina ar mājokļa lietošanu saistītus izdevumus, uzrāda mājokļa lietošanas apliecināšus dokumentus (piemēram, īres līgumu), ja šādu dokumentu nav sociālā dienesta rīcībā;
- **aizpilda iztikas līdzekļu deklarāciju**, kurā personas, kurām ir kopēji izdevumi par uzturu un kuras mitinās vienā mājoklī, deklarē savus ienākumus un materiālo stāvokli un uzrāda ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu apliecināšus dokumentus.

Ņemot vērā ārkārtējo situāciju valstī, iesniegumu, kas uzrakstīts latviešu valodā un ir personas pašrocīgi parakstīts un kurā norādīts pabalsta mērķis, sniegts izklāsts par mājokļa īrniecības sociālo situāciju u.c. nozīmīga informācija lēmuma pieņemšanai, iedzīvotāji aicināti iesniegt attālināti, ievietojot to dokumentu kastē, kas atrodas pie katras no 11 Rīgas sociālā dienesta klientu pieņemšanas vietām Rīgā, vai parakstītu ar drošu elektronisko parakstu nosūtīt uz e-pasta adresi soc@riga.lv.

Rīgas pašvaldība portālā latvija.lv ir izveidojusi e-pakalpojumu *Pieteikšanās iztikas līdzekļu deklarācijas iesniegšanai Rīgas sociālajā dienestā*, kur iztikas līdzekļu deklarāciju var aizpildīt attālināti.

Ja Rīgas iedzīvotājam nav datora un nav iespējas aizpildīt iztikas līdzekļu deklarāciju elektroniski, joprojām ir iespēja doties uz Rīgas sociālā dienesta teritoriālo centru, paņemt veidlapas un aizpildīt šo iztikas līdzekļu deklarāciju uz vietas Rīgas sociālā dienesta teritoriālajā centrā vai paņemt līdzi uz mājām un pēc aizpildīšanas kopā ar iesniegumu, kurā norādīts vārds, uzvārds, personas kods, adrese, tālruna numurs un nepieciešamā palīdzība, un ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu apliecināšiem dokumentiem ievietot to dokumentu kastē, kas atrodas pie katras no 11 Rīgas sociālā dienesta klientu pieņemšanas vietām Rīgā.

Fakts

Rīgas sociālais dienests pieņem klientus klātienē pēc iepriekšēja pieraksta. Pieteikties apmeklējumam var, zvanot uz savu dzīvesvietai tuvāko teritoriālo centru.

Noskaidrot, kurā Rīgas sociālā dienesta teritoriālajā centrā ir jāvērsas, var:

- zvanot pa Rīgas sociālā dienesta informatīvo tālruni **67105048**;
- zvanot pa Rīgas domes Labklājības departamenta bezmaksas informatīvo tālruni **80005055**.

Vai ģimenei, kas pretendē uz mājokļa pabalstu, ir nepieciešams maznodrošinātās vai trūcīgās ģimenes statuss?

Nē, statuss nav vajadzīgs.

Gimenei pieder zemesgabals Pierīgā un viena automašīna. Vai ir iespējams pretendēt uz mājokļa pabalstu?

Pašvaldības sociālais dienests, pirms pieņem lēmumu par trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusu vai sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu mājsaimniecībai vai atsevišķai personai mājsaimniecībā, izvērtē mājsaimniecības kopējos materiālos resursus.

Par īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu neuzskata:

- vienu mājsaimniecības nekustamo īpašumu vai tā daļu, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un pārējās personas, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju, un nepieciešamo mājokļa kustamo mantu, darbam un izglītības iegūšanai nepieciešamo aprīkojumu;
- zemes īpašumus, kas kopumā nepārsniedz piecus hektārus mājsaimniecībai, kā arī šim nekustamajam īpašumam vai tā daļai funkcionāli piederīgas saimniecības ēkas vai ne vairāk kā divas saimniecības ēkas uz nomātas zemes;
- sociālajai funkcionēšanai nepieciešamos transportlīdzekļus, bet ne vairāk kā vienu vieglo automašīnu mājsaimniecībā un, ja mājsaimniecībā ir bērni, ne vairāk kā divus transportlīdzekļus ar motoru;
- kapitāla daļas vai īpašumus, kam uzlikts tiesu izpildītāja vai citas kompetentas institūcijas liegums ar to rīkoties vai kas atrodas atbrīvošanas no parādsaistībām, maksātspējas vai likvidācijas procesā, vai no kā pēdējo triju mēnešu periodā nav gūti ienākumi saimnieciskās darbības apturēšanas dēļ;
- nekustamo īpašumu vai tā daļu, kas pieder iesniedzēja mājsaimniecībā dzīvojošai personai un kur savu dzīvesvietu deklarējuši un dzīvo atbalsta pieprasītāju pirmās pakāpes pilngadīgie radnieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums;
- bērna nekustamo īpašumu un naudas līdzekļu uzkrājumu;
- naudas līdzekļu uzkrājumu mājsaimniecībai trūcīgas mājsaimniecības vienas personas ienākumu sliekšņa apmērā – 272 eiro.

Kādus ienākumus ņem vērā, aprēķinot mājokļa pabalstu? Piemēram, vai uzturlīdzekļi ir uzskatāmi par ienākumiem?

Par ienākumiem neuzskata:

- vienīgā mājokļa iegādei piešķirtā kredīta pamatsummu un procentu maksājumu;
- no sava īpašuma atsavināšanas gūto ienākumu daļu, kas izlietota vienīgā mājokļa iegādei;
- summu, ko persona maksā vai saņem kā uzturlīdzekļus bērnam un kas nepārsniedz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram bērnam, izņemot gadījumu, kad uzturlīdzekļi tiek maksāti, pamatojoties uz tiesas nolēmumu;
- ģimenes valsts pabalstu un piemaksas pie šā pabalsta;
- bērna ar invaliditāti kopšanas pabalstu;
- pabalstu personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana;
- pabalstu par asistenta izmantošanu;
- pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personai ar invaliditāti, kurai ir apgrūtināta pārvietošanās;
- pabalstu ar celiakiju slimam bērnam;
- pabalstus bērna piedzimšanas un personas nāves gadījumā;
- sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās;
- studējošā kredītu;
- stipendijas personām, kuras mācās vai studē, līdz minimālās mēneša darba algas apmēram;
- bērna, kas jaunāks par 18 gadiem, ienākumus no algota darba vai pašnodarbinātības līdz minimālās mēneša darba algas apmēram;
- algotos pagaidu sabiedriskos darbus;
- papildu izdevumu kompensāciju saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, kompensāciju kriminālprocesā cietuši personai;
- atlīdzību par asins vai asins komponentu ziedošanu;
- pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokļa atmaksu;
- līdzekļus, kas gūti no labdarības fondiem;
- sociālo kampaņu rezultātā gūto materiālo labumu noteiktam mērķim;
- pašvaldības sociālās palīdzības pabalstus.

Cik lielu mājokļa pabalstu pašvaldība izmaksās pensionāriem, kas divatā dzīvo četrstāvu dzīvoklī ar lielu platību?

Rīgas dome noteikumos Nr. 409 *Par mājsaimniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā* ir noteikusi šādus normatīvos izdevumus mājokļa pabalsta aprēķinam:

1. Mājokļa platība, kuru ņem vērā, apmaksājot izdevumus par dzīvojamo telpu īri, dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apkuri:

1.1. par mājokļa kopējās platības 32 m² vienai personai mājsaimniecībā un 18 m² katrai nākamajai personai mājsaimniecībā;

1.2. pabalstu aprēķina par visu platību, ja:

1.2.1. tas ir vienstāvas mājoklis vai istaba kopīpašnieku mājoklī;

1.2.2. divstāvu mājoklī dzīvo un dzīvesvietu deklarējuši viena vai vairākas personas, kurām ir noteikta invaliditāte, vai viena vai vairākas personas, kuras sasniegušas valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu.

2. Par dzīvojamo telpu īri vai apsaimniekošanas izdevumiem saskaņā ar:

2.1. mājokļa lietošanu noslēgtā dokumenta nosacījumiem vai komunālo maksājumu rēķinā norādīto summu mēnesī (nepārsniedzot pielikuma 1. punktā norādītos normatīvus), bet ne vairāk kā:

2.1.1. mājoklim ar kopējo platību līdz 32 m² – 8 eiro par 1 m²;

2.1.2. mājoklim ar kopējo platību virs 32 m², līdz 45 m² – 7 eiro par 1 m²;

2.1.3. mājoklim ar kopējo platību virs 45 m² – 5 eiro par 1 m²;

2.2. noslēgto līgumu par sociālā pakalpojuma saņemšanu – grupu mājas (dzīvokļa), pansijas vai īslaicīgas uzturēšanās mītnes pakalpojuma saņēmējiem, bet ne vairāk par pielikuma 2.1. apakšpunktā minētajos kritērijos norādīto.

3. Ja mājoklis, kura lietošanas izdevumu segšanai tiek pieprasīts mājokļa pabalsts, ir kādas no personām mājsaimniecībā atsevišķi dzīvojoša taisnās līnijas radnieka vai laulātā īpašumā vai lietošanā un starp kādu no šīs mājsaimniecības locekļiem un mājokļa īpašnieku ir noslēgts īres vai apakšīres līgums, aprēķinot mājokļa pabalstu, netiek ņemta vērā šī pielikuma 2.1. apakšpunktā noteiktā īres maksa.

4. Izdevumi par gāzi atbilstoši skaitītāju rādījumiem, bet ne vairāk kā:

4.1. mājoklī ar gāzes plīti – 6 m³ izmaksas mēnesī vienas personas mājsaimniecībai un 3 m³ izmaksas mēnesī katrai nākamajai personai mājsaimniecībā;

4.2. mājoklī, kur karsto ūdeni iegūst, izmantojot gāzi, – papildus 4.1. apakšpunktā noteiktajam 3 m³ izmaksas mēnesī katram mājsaimniecības loceklim;

4.3. mājoklī, kur apkuri nodrošina ar gāzi, – izmaksas atbilstoši skaitītāju rādījumiem, bet ne vairāk kā 0,95 eiro par mājokļa 1 m² mēnesī papildus 4.1. un 4.2. apakšpunktā noteiktajām normām.

5. Izdevumi par elektroenerģiju – izmaksas atbilstoši skaitītāju rādījumiem, ietverot sistēmas pakalpojumus, obligātā iepirkuma komponenti (OIK) un pievienotās vērtības nodokli (PVN), bet ne vairāk kā:

5.1. 100 kWh izmaksas mēnesī vienas personas mājsaimniecībai un 30 kWh izmaksas mēnesī katram nākamajam mājsaimniecības loceklim, bet ne vairāk kā 200 kWh izmaksas mēnesī vairāku personu mājsaimniecībai;

5.2. ja mājoklī ir stacionārā elektriskā plīts, – 150 kWh izmaksas mēnesī vienas personas mājsaimniecībai, bet ne vairāk kā 250 kWh izmaksas mēnesī vairāku personu mājsaimniecībai;

5.3. mājoklī, kur karsto ūdeni iegūst, izmantojot elektroenerģiju – papildus 5.1. vai 5.2. apakšpunktā noteiktajam 50 kWh izmaksas mēnesī vienas personas mājsaimniecībai, bet ne vairāk kā 120 kWh izmaksas mēnesī vairāku personu mājsaimniecībai;

5.4. mājoklī, kur apkuri nodrošina ar elektroenerģiju, – izmaksas atbilstoši skaitītāju rādījumiem, bet ne vairāk kā 0,95 eiro par mājokļa 1 m² sešus mēnešus gadā (apkures sezonā) papildus 5.1., 5.2. un 5.3. apakšpunktā noteiktajām normām.

6. Izdevumi par auksto ūdeni, kanalizāciju un karsto ūdeni – atbilstoši īres vai apsaimniekošanas izdevumu vai arī komunālo maksājumu kvītī norādītajai summai vai, ja dzīvoklī ir ūdens skaitītāji, izmaksas atbilstoši ūdens skaitītāju rādījumiem, bet ne vairāk kā 6 m³ izmaksas mēnesī vienam mājsaimniecības loceklim, no kurām ne vairāk kā 3 m³ karstā ūdens izmaksas mēnesī vienai personai.

7. Izdevumi individuālas apkures nodrošināšanai mājoklī ar cieto kurināmo (piemēram, malka, ogles, briketes, granulas):

7.1. atbilstoši izdevumus apliecinotajā dokumentā norādītajai summai, bet ne vairāk kā 6 eiro par mājokļa 1 m² (nepārsniedzot šī pielikuma 1. punktā norādīto) kalendāra gadā;

7.2. vienas personas mājsaimniecībai, ja persona vecāka par 80 gadiem, dzīvo sev piederošā īpašumā un viņai nav taisnās līnijas radnieku, pabalstu cietā kurināmā iegādei aprēķina par visu mājokļa platību.

8. Par citiem pakalpojumiem, izņemot izdevumus par autostāvvietas izmantošanu un apsardzes pakalpojumiem:

8.1. atbilstoši īres vai apsaimniekošanas izdevumu vai komunālo maksājumu kvītī norādītajai summai mēnesī par citiem ar mājokļa apsaimniekošanu saistītajiem izdevumiem (tai skaitā atkritumu izvešana, daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas energoefektivitātes pasākumu veikšana, zemes nomas maksa, nekustamā īpašuma nodokļa samaksa normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ņemot vērā mājsaimniecībai noteiktos nodokļa atvieglojumus, izdevumi par mājokļa apdrošināšanu, asenizācijas pakalpojumi);

8.2. par viena ūdens skaitītāja uzstādīšanu vai pārbaudi – līdz 15 eiro, bet ne vairāk, kā norādīts izdevumus apliecinotajā dokumentā;

8.3. par gāzes balonu ar tilpumu ne vairāk kā 50 litri – iegādes izmaksas summa reizi sešos mēnešos vienas personas mājsaimniecībai un ne vairāk kā reizi trijos mēnešos vairāku personu mājsaimniecībai;

8.4. par telekomunikāciju un interneta lietošanu – līdz 20 eiro mājsaimniecībai mēnesī, bet ne vairāk, kā norādīts pakalpojumu sniedzēja rēķinā.

Vai es varu pats aprēķināt, kāds mājokļa pabalsts man pienākas?

Rīgas domes speciālisti ir sagatavojuši dažus pabalsta aprēķina piemērus.

Piemērs Nr. 1.

Atsevišķi dzīvojošs pensionārs, kura ienākumi ir 350 eiro un kopējo komunālo maksājumu summu mēnesī – 210 eiro.

Mājokļa pabalsta aprēķins, kur P ir mājokļa pabalsts, 109 – GMI sliekšņu summa, 2,5 – koeficients.

$$P = (109 \times 2,5 + 210) - 350 = 132,50 \text{ eiro.}$$

132,50 eiro būs kopējais mājokļa pabalsts, kuru Rīgas sociālais dienests pārskaitīs pakalpojumu sniedzējam, bet 77,50 eiro ir summa, kura klientam pašam ir jāmaksā pakalpojumu sniedzējam.

Piemērs Nr. 2.

Mājsaimniecība, kurā dzīvo divas personas – pensionārs un persona ar invaliditāti, kopējie ienākumi ir 550 eiro, kopējie izdevumi par mājokļa lietošanu mēnesī – 390 eiro.

Mājokļa pabalsta aprēķins, kur P ir mājokļa pabalsts, 109 + 76 – GMI sliekšņu summa, 2 – koeficients.

$$P = (109 + 76) \times 2 + 390 - 550 = 210 \text{ eiro.}$$

210 eiro būs kopējais mājokļa pabalsts, kuru Rīgas sociālais dienests pārskaitīs pakalpojumu sniedzējam, bet 180 eiro ir summa, kura klientiem pašiem ir jāmaksā pakalpojumu sniedzējam.

Piemērs Nr. 3.

Mājsaimniecība, kurā dzīvo viena darbspējīga persona, ienākumi mēnesī ir 400 eiro, kopējie izdevumi par mājokļa lietošanu mēnesī – 304 eiro.

$$P = (109 \times 1,5) + 304 - 400 = 67,50 \text{ eiro.}$$

67,50 eiro būs kopējais mājokļa pabalsts, kuru Rīgas sociālais dienests pārskaitīs pakalpojumu sniedzējam, bet 291 eiro ir summa, kura klientam ir jāmaksā pakalpojumu sniedzējam.

Piemērs Nr. 4.

Mājsaimniecība, kurā dzīvo divas darbspējīgas personas un divas nepilngadīgas personas, ienākumi mēnesī ir 800 eiro, kopējie izdevumi par mājokļa lietošanu mēnesī – 480 eiro.

$$P = ((109 + 3 \times 76) \times 1,5) + 480 - 800 = 185,50 \text{ eiro.}$$

185,50 eiro būs kopējais mājokļa pabalsts, kuru Rīgas sociālais dienests pārskaitīs pakalpojumu sniedzējam, bet 463 eiro ir summa, kura klientam ir jāmaksā pakalpojumu sniedzējam. **K**

Svarīgi!

Mājokļa pabalstu piešķir ar to mēnesi, kurā pieņemts Rīgas sociālā dienesta lēmums par pamata sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanu.

ACIS BAIDĀS, ROKAS DARĀ

Mājā Rīgā, Dzirciema ielā 59, ir paveikts sarežģīts remonts ar jaunu logu uzstādīšanu. Ko šeit var mācīties?

Marina MATROŅINA

Daudzās Rīgas mājās jaunu logu uzstādīšana koplietošanas telpās nav problēma, bet ne mājā Dzirciema ielā 59, kur logu nomainīti bija nepieciešams būvprojekts un kopējā darbu vērtība pārsniedza 120 000 eiro. Kā iedzīvotājiem izdevās vienoties par finansējuma jautājumu, kādu palīdzību sniedza mājas apsaimniekotājs, un kā iedzīvotājiem izdevās iegūt aptuveni 30 000–40 000 eiro?

Būvnieki neparedzēja sekas

Māja Dzirciema ielā 59 ir 467. sērijas daudzdzīvokļu māja ar 180 dzīvokļiem. No mājas uzbūvēšanas ir pagājuši 45 gadi, un uz jubileju strauji saasinājās problēmas visu piecu kāpņu telpu stiklojumiem.

– Pagājušā gadsimta 70. gados, mājas būvniecības laikā, lielos logus šīs mājas kāpņu telpās aizstāja ar stikla blokiem, – stāsta mājas pārvaldnieka Rīgas namu apsaimniekotājs galvenā inženierka Viktorija Kurajeva. – Projektētāji toreiz nedomāja, ko tas vēlāk nozīmēs iedzīvotājiem.

Ar gadiem stiklojums ir saplaisājis mājas nevienmērīgas sēšanās dēļ; vietām stiklus izsītuši paši iedzīvotāji, ienesot un iznesot mēbeles. Tagad visi, kas kāpa pa kāpnēm, riskēja sagriezties ar stikla šķembām. Un vēl – mājā kļuva auksti, jo visās spraugās pūta vējš.

90. gadu beigās iepriekšējais mājas pārvaldnieks neko labāku nevarēja izdomāt, kā no ielas puses sasistos stikla blokus aizklāt ar polikarbonāta loksniem.

Polikarbonāts ir labs materiāls, taču pēc 10–20 gadiem tas saplaisāja un spēcīgā vējā

Stikla bloku atlūzas bija bīstamas iedzīvotājiem

sāka lūzt. Lauskas krita lejup un triecās zemē. Skaidrs, ka situācija kļuva bīstama cilvēku dzīvībai un veselībai un apdraudēja viņu īpašumu.

Interesanti, ka 467. sērijas mājās Rīgā ir vienāds plānojums, bet dažādi izpildīts kāpņu telpas logu stiklojums. Dažās mājās ir uzstādīti īsti logi, citās, kā mājā Dzirciema ielā, – stikla bloki.

Viktorija Kurajeva

Pāris grūtu gadu

Mājas iedzīvotāja Lilija Morozova stāsta, ka daudzdzīvokļu īpašnieki labi apzinājušies apdraudējumu, tāpēc nobalsojuši par veco stikla bloku demontāžu un to aizstāšanu ar moderniem logiem.

Visgrūtāk bijis apspriest finansēšanas jautājumu, jo 115 000 eiro ir liela summa pat tādai deviņu stāvu mājai kā Dzirciema ielā 59.

– Dzīvokļu īpašnieki nākotnē plānotiem remontdarbiem katru mēnesi krāj pa 0,15 eiro par katru dzīvojamās platības kvadrātmetru, – stāsta L. Morozova. – Nauda pārvaldnieka kontā ilgi nestāv – mēs pastāvīgi veicam dažādus remontus, piemēram, mainām stāvvadus vai veicam apakšējās sadales caurules nomainītu pagrabā.

Turklāt māja Dzirciema ielā 59 aptuveni pirms 10 gadiem smagi cieta bēdīgi slavenā apsaimniekošanas uzņēmuma Māju serviss KSA bankrota afērā. Šis uzņēmums no iedzīvotājiem saņēma maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem – siltumu, ūdeni u. tml., bet piegādātājiem tos nepārskaitīja.

– Vēlāk mēs uzzinājām, ka firma šo naudu ieguldījusi jaunās mājas būvniecībā šeit pat – Ilģuciemā, tieši blakus mūsu mājai, – atceras L. Morozova. – Pēc mūsu mājas pārvaldnieka bankrota bija palicis liels pārāds uzņēmumam Rīgas siltums – 70 000 eiro.

Dzīvokļu īpašnieki sevi uzskatīja par aprūpētiem un tiesājās ar firmu Māju serviss KSA, taču māja Dzirciema ielā 59 tā arī neatguva ne centa. Dažu nākamo gadu laikā māja līdz uzkrājumiem netika: visa ietaupītā nauda tika atdota parāda atmaksai.

Māja pēc darbu pabeigšanas kļuvusi skaistāka un siltāka

„Kas līdzēs tādai mājai kā mūsējā?”

Atguvušies no trieciena, īpašnieki ķērās pie komunikāciju nomainīšanas, bet te sākās nepatīkšanas ar logiem. Kur meklēt palīdzību?

– Nopietni būt jārisina jautājums par valsts un pašvaldību atbalstu tādām mājām kā mūsējā, – spriež L. Morozova. – Es meklēju, vai mūsu mājai nav iespējams piesaistīt līdzekļus energoefektivitātes paaugstināšanai no Eiropas Savienības fondu programmām. Man paskaidroja, ka tādas iespējas nav un jaunas programmas atvēršana nebūs tik drīz.

Arī zvanam uz Rīgas pašvaldību rezultāta nebija. Lidija zināja par jauno pašvaldības līdzfinansēšanas programmu daudzdzīvokļu māju remontiem, taču Attīstības departamenta speciālisti paskaidroja, ka naudu uzreiz neizsniegs: „Līdz 2022. gada maijam varat departamentā iesniegt būvdarbu projektu, bet līdzfinansējumu saņemsiet tikai 2023. gadā.” Turklāt pat tam nedeļa simtprocentīgu garantiju: starp mājām – pretendentiem – vēl būs konkurss.

Aprēķinājām izdevumus un izlēmām!

Dzīvokļu īpašnieki Dzirciema ielā 59 saprata, ka veikt tik vērienīgu remontu pašu spēkiem nebūs viegli. Lilija stāsta, ka pie viņas vērsušies mājā dzīvojošie pensionāri un jautājuši: „Kā mēs

samaksāsim savu izdevumu daļu par jauniem logiem, ja pensija ir tikai 100 eiro?” Viss, ko viņa varēja darīt, bija ieteikt vērsties sociālajā dienestā pēc mājokļa pabalsta.

Iedzīvotāji netiktu galā ar remonta finansēšanu, ja nebūtu apsaimniekošanas uzņēmuma palīdzības. Uzņēmums Rīgas namu apsaimniekotājs ir pazīstams ar to, ka atļauj klientiem par remontiem norēķināties uz nomaksu. Šo variantu piedāvāja arī mājas Dzirciema ielā 59 iedzīvotājiem.

Dzīvokļu īpašnieki apsvēra piedāvājumu, vēlreiz parēķināja izdevumus un izšķirās par remontu. Pēc dažām nedēļām viņi nobalsoja par remonta sākšanu.

Tas nav sākums

Var šķist, ka logu nomainīšana ir tāds sākums, taču uzņēmumam Rīgas namu apsaimniekotājs daudz laika pagāja, lai saskaņotu un organizētu darbus pandēmijas laikā.

– Problēma bija tāda, ka stikla bloki bija jānomaina pret pilnvērtīgiem logiem, – stāsta galvenā inženiere Viktorija Kurajeva. – Tā kā šie darbi mainīja fasādes kopējo izskatu, to veikšanai bija nepieciešams būvprojekts.

Avārijas situācija mājā tika konstatēta 2020. gada 6. aprīlī, pēc tam iedzīvotāji aptaujas veidā (ar 2/3 balsu no kopējā īpašnieku skaita) atbalstīja gan projekta pasūtīšanu, gan remontdarbus. Projekts (starp citu, aptuveni 1000 eiro vērtībā) tika izstrādāts un apstiprināts būvniecības informācijas sistēmā 2021. gada janvārī. Tā paša

gada pavasarī Rīgas namu apsaimniekotājs atkal aicināja iedzīvotājus balsot, lai apstiprinātu darbu izmaksu tāmi.

– Lai finansētu darbus, mēs iedzīvotājiem piedāvājam izmantot finanšu institūcijas Altum kredītlīniju, ko mūsu uzņēmums ieguva 2021. gadā, – stāsta Viktorija. – Būvniecības darbi sākas 2021. gada augustā un noslēdzās decembrī.

Rezultātā kāpņu telpas kļuva gaišākas, bet galvenais – siltas. Paredzams, ka iedzīvotāji tērēs mazāk siltumenerģijas par kopējo apkuri.

Aptuveni 20% dzīvokļu īpašnieku jau ir vērsušies pie apsaimniekotāja ar lūgumu izrakstīt viņiem pilnu rēķinu par remonta izdevumiem. Pārējiem iedzīvotājiem Rīgas namu apsaimniekotājs piešķirīs nomaksas termiņu 36 mēnešiem.

Pieredze

Logu montāžas darbiem pie mājas Dzirciema ielā 59 tika uzstādītas stalažas. Dzīvokļu īpašnieki to izmantoja, lai pasūtītu arī starpaneļu šuvju hermetizāciju. Tagad viņiem vairs nebūs jāmaksā otrreiz par stalažām speciāli šim darbam.

Brīnumainā kārtā nelaime nenotika

Mājas Dzirciema ielā 59 jaunos logus izgatavoja uzņēmums Baltic Fenster. Pārstāvis Igors Berkuls stāsta, ka šīs mājas jaunajiem logiem ir trīskāršs stiklojums pēc tripleksa tehnoloģijas (īpašs segums aizsargā stiklu no sabīršanas šķembās trieciena gadījumā) ar termoprofilu.

– Vēlos atzīmēt, ka cenu un materiālu izmaksas turpina augt, – turpina Igors Berkuls. – Tie iedzīvotāji, kuri pasūtījuši logus pagājušajā gadā, viennozīmīgi ir vinnējuši, jo kopš tā laika cenas ir palielinājušās par aptuveni 30–35% un nekas neliecina par to iespējamo pazemināšanos nākotnē.

Polikarbonāta gabali varētu krist lejup

Savukārt būvuzņēmuma Panda VA vadītājs Viktors Isajevs uzskata, ka savlaicīgs remonts izglāba mājas iedzīvotājus no iespējamās traģēdijas:

– Spēcīgie vēji, ko mēs vērojam šajā ziemā, varēja līdz galam noraut polikarbonāta plātņu atliekas. Ja atlūzas būtu nokritušas uz mašīnas vai trāpījušas cilvēkam, būtu lielāka vai mazāka nelaime.

Viktors Isajevs atgādina, ka Rīgā ir arī citas mājas, kurās kāpņu telpu stiklošanā izmantoti stikla bloki. Ar laiku bloki nonāk tik sliktā stāvoklī, ka drūp un izbirst no nišām, tos ir grūti pat demonstēt, jo bloki sairst tieši rokās. 467. sērijas māju, kurām ir tāds stiklojums, dzīvokļu īpašniekiem jāsteidz domāt par remontu.

Savukārt uzņēmuma Rīgas namu apsaimniekotājs galvenā inženiere Viktorija Kurajeva aicina interesentus iepazīties ar mājas Dzirciema ielā 59 pieredzi:

– Mums ir izstrādāts stiklojuma nomaīņas standarta projekts, ko var izmantot arī citās šīs sērijas mājās. **K**

KĀ UZBŪVĒT SLĒGTU ATKRITUMU LAUKUMU?

„Gada sākumā es braucu ciemos pie drauga uz Jūrmalu un ievēroju, ka šajā pilsētā gandrīz pie katras daudzdzīvokļu mājas ir savs slēgts atkritumu laukums,“ stāsta Jāzeps Pāvelsons, mājas vecākais Rīgā.

Jāzeps stāsta, ka Jūrmalā slēgtie atkritumu laukumi bieži ir piebūvēti mājas galasienai: „Laukums ir apjots ar režģveida žogu, un no tāda pat žoga režģa izgatavots jumts. Iekļūt aiz žoga var tikai cilvēks, kuram zināms kods.“ Citos gadījumos pārvaldnieki ir ierīkojuši atkritumu konteineriem atsevišķi stāvošu šķūnīti no dēļiem.

„Kas notiks, ja mēs uzbūvēsim tādu šķūnīti pie savas mājas Rīgā, piemēram, mājai piegulošajā zālienā?“ jautā mājas vecākais.

Uz Jāzepa Pāvelsona jautājumiem atbild Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pārstāvis Kaspars Licītis.

– Iedzīvotāji pie mājas vēlas ierīkot slēgtu atkritumu laukumu. Kādos gadījumos viņiem nepieciešama Attīstības departamenta atļauja?

– Rīgas domes saistošajos noteikumos Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi noteikti, ka atkritumu tvertņu novietne var būt slēgta vai atklāta būve. To atļauts izvietot gan uz zemes, gan zem zemes. Novietne ir jābūvē saskaņā ar projektu. Novietnes uzdevums ir nodrošināt infrastruktūru pilsētvides kvalitātes un sanitāro prasību normu ievērošanai. Lai ierīkotu atkritumu konteineru novietni pie savas mājas, ir jāizpilda noteiktas prasības. Citiem vārdiem, ja dzīvokļu īpašnieki vēlas uzbūvēt laukumu ar cietu segumu un nojumi vai jebkuru citu atkritumu konteineru novietni, nāksies ievērot visus būvniecības procesa noteikumus.

– Vai ir atļauts vienkārši novietot konteinerus pie mājas, aizņemot daļu no asfaltētā gājēju ceļiņa?

– Konteineru novietošana pati par sevi nav būvniecība, tādēļ mūsu departaments par to neatbild, taču es uzreiz brīdinu, ka novietot atkritumu konteinerus uz ietves ir aizliegts, jo, kad speciālisti projektē jaunu vietu atkritumu konteineru izvietojumam, viņi vērtē gan funkcionālo, gan estētisko perspektīvu un atbild par to, lai jaunā novietne iekļautos apkārtnē apbūves ainavā.

– Ir mājas, kas konteinerus izvietoj uz brauktuves vai stāvvietā. Vai tas arī ir aizliegts?

– Jā.

– Pieņemsim, ka pie mājas vēl no padomju laikiem ir asfaltēts atkritumu konteineru laukums. Kādas atļaujas nepieciešamas, lai uzstādītu ap to žogu?

– Patlaban ir pieņemti grozījumi normatīvā Atsevišķo inženierbūvju būvnoteikumi. Tas nozīmē, ka žoga būvniecība nav jāsaņā ar departamentu tādā gadījumā, ja tā saņāta ar zemes, būvju īpašniekiem un trešajām personām, kuru tiesības šāda būvniecība varētu aizskart. Izņēmums ir tikai atsevišķos normatīvajos aktos paredzētie gadījumi.

– Ja pie mājas nav sava atkritumu laukuma, bet sakarā ar mājas pārvaldnieka maiņu

dzīvokļu īpašnieki vēlas šādu laukumu ierīkot, kādas darbības un atļaujas ir nepieciešamas, lai šim nolūkam noasfaltētu daļu no zaļās zonas?

– Atbilstoši Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumos noteiktajam pirms darbu sākšanas nepieciešams pasūtīt, izstrādāt un saņānot būvniecības dokumentāciju, turklāt nedrīkst samazināt brīvās teritorijas rādītāju.

– Vai novietot konteineru tieši zālienā, neasfaltējot laukumu, ir atļauts?

– Nē, tas ir aizliegts.

– Mājas vecākais Jāzeps Pāvelsons raksta, ka vēlētos pie mājas iekārtot slēdzamu atkritumu novietni ar žogu un jumtu no žoga režģa. Tā nav kapitālā celtniecība, jo novietnes jumts – žoga režģis – balstīsies uz četriem stabiem. Vai tam ir vajadzīgs projekts?

– Jā, atbilstoši Ēku būvnoteikumiem iedzīvotājiem vai pārvaldniekam ar Pilsētas attīstības departamentu būs jāsaņāno būvdokumentācija.

– Pieņemsim, ka iedzīvotāji plāno būvēt atsevišķu mājiņu no ķieģeļiem atkritumu konteineru novietošanai. Kāds šajā gadījumā būs būvniecības saņāpošanas process?

– Jāvādās pēc normatīvos noteiktā – nāksies izstrādāt un saņānot būvniecības dokumentāciju. Turklāt jāatceras – ja būvniecības rezultātā tiks grozīta mājas kopīpašuma daļa, tā palielināsies. Tiks izveidots jauns kadastra objekts, un to reģistrējot, mainīsies arī katra dzīvokļa īpašuma sastāvā ietilpstošo domājamo daļu proporcijas. Šādas būvniecības iecerei lēmums jāpieņem ar 100% mājas dzīvokļu īpašnieku piekrišanu. To noteic Dzīvokļa īpašuma likuma 16. panta otrās daļas pirmās punkts.

– Ventpilī jau ir uzstādīti pazemes atkritumu savākšanas konteineri. Kas nepieciešams, lai ierīkotu pazemes konteinerus Rīgā?

– Atbilstoši Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumu prasībām jāpasūta, jāizstrādā un jāsaņāno būvniecības dokumentācija.

– Pašlaik mājai atkritumu konteineru skaits palielinās šķīrošanas nodrošināšanai. Vecie laukumi kļūst par mazu. Ja īpašnieki nolemj legāli paplašināt atkritumu laukumu, tam ir vajadzīgs projekts?

– Jā, noteikumi būs tādi paši kā visos gadījumos, kas apspriesti iepriekš.

– Daudzas Rīgas mājas atrodas uz privātpersonām piederošas zemes. Kādos gadījumos atkritumu laukuma ierīkošana jāsaņāno ar zemes īpašnieku?

– Tas atkarīgs no zemes nomas līguma noteikumiem. Ja līgumā nav paredzētas tiesības nomniekam veikt jaunu būvniecību bez zemes īpašnieka atļaujas, tad atkritumu laukuma ierīkošanai būs nepieciešama zemes īpašnieka atļauja. **K**

Cienījamie klienti un partneri!

SISTEMSERVISS ir pārkāpis savu 30 gadu darbības sliekšni ūdens un siltuma uzskaites nodrošināšanas jomā.

Mēs ticam mūsu metroloģisko pakalpojumu nozīmīgumam. Šo 30 gadu laikā mūsu meistari nodrošināja pakalpojumus praktiski ikvienā Rīgas pilsētas dzīvoklī. Vienmēr esam tiekušies pēc progresīviem tehniskiem risinājumiem uzskaites un datu nolasīšanas jomā.

Tajā pat laikā mūs uztrauc līdz šim neatrisinātas problēmas. Uzskatām, ka aukstā un karstā ūdens piegādes tarifu pieauguma ierobežošana dzīvokļos nav iespējama, nenodrošinot uzticamu iedzīvotāju individuālo uzskaiti. No mūsu viedokļa tas nav iespējams, ja ūdensapgādes organizācijas nenodrošina šo individuālo uzskaiti.

Jaunajā gadā novēlam visiem izturību, sapratni, iecietību un ticību nākatnei. Gaidām jūsu priekšlikumus uz e-pasta adresi: info@sistemserviss.lv.

SISTEMSERVISS kolektīvs

NEKAUNĪGA ELEKTRĪBAS ZAGŠANA IR RETUMS!

Energētiķis izstāsta, kāpēc ziemā aug rēķini par spuldzīti koridorā un kā uzzināt, vai kaimiņš ir pieslēdzies jūsu skaitītājam

O. BLUĶIS

Vai mājai nepieciešama koplietošanas elektroinstalācijas stāvokļa revīzija? Pastāv aizdomas, ka kaimiņš zog elektrību? Nepieciešams plānotais vai avārijas remonts? Uzņēmuma *Elat Baltic* valdes loceklis, enerģētiķis Andrejs Tretjaks paskaidro, kā šādos gadījumos rīkoties pārvaldniekam un iedzīvotājiem.

Ļoti plašs darbu spektrs

– Uzņēmums *Elat Baltic* darbojas kopš 2019. gada, – stāsta Andrejs Tretjaks. – Galvenais darbības virziens ir būvniecība, bet mēs piedāvājam arī ēku iekšējo energosistēmu apkopi un remontdarbus.

– Kādi koplietošanas elektrotīkla apkalpošanas pakalpojumi var būt nepieciešami daudzdzīvokļu mājā?

– Šo darbu spektrs ir ļoti plašs, sākot ar gaismas ķermeņu un spuldzīšu nomaiņu un beidzot ar zibenssargsardzības sistēmas uzstādīšanu. Tāpat mēs izpildām koplietošanas elektrosistēmas vadu izolācijas pretestības mērījumus, kas ir obligāta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta prasība.

– Kāds ir šo pārbaužu praktiskais ieguvums?

– Prakse rāda, ka beidzamajā laikā cilvēki vairāk strādā attālinātā režīmā no mājām, bet mēs novērojam gadījumus, kad notiek nesankcionēta pieslēguma jaudas palielināšana. Tas nozīmē, ka slodze iekšējos tīklos pieaug, kas var izraisīt avāriju un aizdegšanos bojātās vietās, jo ārkārtīgi daudzās daudzdzīvokļu mājās koplietošanas elektroinstalācija nav savesta kārtībā kopš mājas būvniecības laikiem.

Kad rodas ugunsgrēka draudi?

– Ko nozīmē jūsu pieminētā nelegālā jaudas palielināšana?

– Redzat, viena daļa dzīvokļu īpašnieku Rīgā jau ir uzstādījuši automātiskos drošinātājus, bet citi turpina lietot parastos *korķus*. Ar automātisko drošinātāju viss ir vienkārši: visiem dzīvokļu īpašniekiem atbilstoši līgumam ar uzņēmumu *Sadales tīkls* ir uzstādīti 16 ampēru automātiskie drošinātāji. Ja kāds nolemj uzstādīt lielākas jaudas drošinātāju, tas uzreiz ir redzams. Ar parastajiem drošinātājiem ir cita problēma: ja īpašniekam 16 ampēru kļūst pa maz, drošinātāju sāk *izsist*. Tā kā pie mums katrs sevi uzskata par elektriķi, iedzīvotāji uzstāda tā saucamās *vaboles*, kas ļauj palielināt jaudu, un ieskrūvē drošinātāju atpakaļ.

– Kas tur sliktis?

– Pašiem *gudriņiem*, protams, tas nav nekas sliktis, bet kopējā slodze uz elektrotīklu pieaug, sāk silt kontakti un galu galā vai nu kādā posmā sadeg vads un pazūd elektrības padeve, vai viss beidzas ar ugunsgrēku.

– Vai ugunsgrēks sāksies pārkāpēja dzīvoklī?

– Nav obligāti. Aizdegšanās var sākties jebkurā vietā, kur ir vājš savienojums.

– Ja iedzīvotāji nekrāpšies ar drošinātājiem, tad aizdegšanās nebūs?

– Nē, tas negarantē drošību. Mums jāseko līdzi arī elektrosistēmas vadu stāvoklim dzīvokļos, bet par to Latvijā rūpēties nav pieņemts. Remonta laikā cilvēki bieži nomaina elektroinstalāciju, taču ierīko jaunus savienojumus un palielina slodzi. Šo darbu dēļ var izcelties ugunsgrēks gan dzīvoklī, gan jebkurā koplietošanas elektroinstalācijas posmā.

– Kā rīkojaties, ja kopējās tīkla revīzijas laikā atrod *vaboles* uz drošinātājiem?

– Noformējam defektācijas aktu un paziņojam par to mājas pārvaldniekam, pēc tam viņš pats sāk strādāt ar pārkāpējiem.

Laiks pārbaudei!

– Saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem reizi 10 gados gan dzīvokļu īpašumos, gan māju koplietošanas telpās jāveic elektrības vadu izolācijas pretestības mērījumi, lietojot termokameru. Vai piedāvājat šādu pakalpojumu?

– Jā, protams, bet iedzīvotāji diemžēl maz par to interesējas, interese rodas, ja viņiem pazūd elektrība, pēkšņi aizdegas elektrosadales skapis vai notiek kas līdzīgs. Lielākajā daļā māju pārbaužu nav veiktas ne reizi.

– Cik maksā šāds pakalpojums atsevišķa dzīvokļa īpašniekam?

– Neatkarīgi no dzīvokļa platības pakalpojums maksā 300 eiro. Pēc pārbaudes rezultātiem mēs izsniedzam dzīvokļa īpašniekam atzinumu un paziņojam par atklātajām nepilnībām. Sertificētā elektriķa atzinumu var pieprasīt, piemēram, noformējot dzīvoklim apdrošināšanu.

Gudrais skaitītājs ir pārāk precīzs?

– Bieži iedzīvotājiem ir aizdomas, ka viņu skaitītājam nelikumīgi pieslēgušies kaimiņi. Vai saskaroties ar šādiem gadījumiem?

– Jautājums ir ļoti interesants. Esmu ievērojis, ka iedzīvotāju runas par nelikumīgu pieslēgšanu sākas pēc tam, kad uzņēmums *Sadales tīkls* uzstāda viņiem jaunās paaudzes elektrības skaitītājus. Pēc pāris mēnešiem cilvēks saņem rēķinu un ievēro, ka elektroenerģijas patēriņš ir pieaudzis.

– Uzņēmumā *Sadales tīkls* apliecina, ka *gudrā skaitītāja* uzstādīšana nevar ietekmēt elektrības patēriņu dzīvoklī.

– Taču ietekmē. Vecās paaudzes skaitītāji ir mazāk precīzi, tie nav jutīgi, tie neuzskaita, piemēram, elektroniskā pulksteņa, televizora spuldzītes degšanas gaidīšanas režīmā, rozetē atstāta mobilā tālruņa uzlādes iekārtas patērēto elektroenerģiju. Jaunā tipa elektroniskie skaitītāji to visu uzskaita. Dzīvokļa elektroenerģijas patēriņš pēc būtības netiek palielināts, tā uzskaitē ir tikai precīzāka, un rēķins var pieaugt aptuveni par 20 kilovatiem mēnesī.

Zagšanu noslēpt ir ļoti grūti

– Vai ar istiem elektrības zagļiem ir nācies saskarties?

– Ja nelegāls pieslēgums patiešām ir, tad kāpņu telpā to noslēpt nav iespējams, elektriķis visu atklās jau pirmajā pārbaudē. Taču Rīgā ir atsevišķas māju sērijas, kur kopīgā elektrosadales kaste ir novietota zem griestiem. Atverot kasti savā dzīvoklī, cilvēks redz arī kaimiņu vadus un teorētiski var pie tiem izveidot savienojumu. Tāpat arī ar rozetēm: noņemot rozeti savā dzīvoklī, sienā var redzēt kaimiņu dzīvokļa vadus, pie kuriem var pieslēgties. Teikšu godīgi, savā praksē ar tik nekaunīgu zagšanu neesmu sastapies.

– Laiku pa laikam no iedzīvotājiem saņem sūdzības, ka viņi no dušas vai dvieļu žāvētāja saņem strāvas triecienu. Kā rīkotos?

– Tā ir tā saucamā klejojošā strāva. Lai pilnībā novērstu briesmas, nepieciešams zemējums, kas sērijveida mājās nav paredzēts. Lai ierīkotu pilnvērtīgu zemējumu, nepieciešama mājas renovācija, turklāt katram dzīvokļa īpašniekam elektroinstalācija jānomaina uz trīsdzīslu vadiem. Reālajā dzīvē tas ir sarežģīti: pareizās ierīces ir jānūllē, vads jāpievieno elektrosadales skapim un jāpieslēdz tā korpusam. Par visiem 100% problēmu tas neatrisinās, tomēr dzīvību izglābs.

– Pērn Latvijā tika fiksēti vairāki gadījumi, kad no zibens spēriena mājā *izsistas* visas elektroierīces. Vai no šīm nepatikšanām var pasargāties?

– Jā, bet tas ir dārgs darbs. Mēs uzstādījam zemējuma kontūru un jaunus zibensuztvērējus

tikai vienā daudzdzīvokļu mājā Salaspilī (jauno projektu mājās zibenssargsardzību iebūvē atbilstoši likumam). Es vēlos nomierināt iedzīvotājus: gadījumi, kad zibens iesper daudzdzīvokļu mājās, ir tik ļoti reti, ka tādēļ uzstādīt dārgu zibenssargsardzības sistēmu nav racionāli. Mājas koplietošanas elektrosistēmas neapmierinošais stāvoklis iedzīvotāju drošību apdraud daudzkārt vairāk nekā zibens.

– Vai mājas apsaimniekotājs, dzīvokļu īpašnieku kooperatīvs vai sabiedrība var piejums pasūtīt vienreizēju mājas koplietošanas elektrosistēmas stāvokļa revīziju?

– Jā, mēs sniedzam šādu pakalpojumu, pēc pārbaudes rezultātiem iesakām novērst atklātās neatbilstības. Mājai daudz izdevīgāk darbus izpildīt kā plānveida remontus, nevis nogaidīt līdz avārijai, kad iedzīvotāji paliks bez elektrības. Nelaimes apmēri ir aptuveni šādi: laikā, kad daudzi strādā attālināti, mājā nav elektrības, nestrādā siltumsūkņi, nav ne apkures, ne karstā ūdens. Mūsu praksē bija gadījums, kad māja pēc nopietnas avārijas bez elektrības palika divas dienas, iedzīvotājiem šajā laikā nācās aizbraukt pie paziņām vai radiem.

Kāpēc ir jāmaksā par kopējo elektrību?

– Mūsu lasītāja no Imantas sūdzas, ka beidzamajā laikā ļoti pieaugusi maksa par koplietošanas elektrību. Kas ietilpst šajā pakalpojumā, un kādēļ maksa par koplietošanas elektrību var palielināties?

– Koplietošanas elektroenerģija nodrošina koplietošanas telpu apgaismojumu, lifta darbību, siltumsūkņa, siltummaiņa darbu pagrabā un telekomunikāciju operatora mājā uzstādīto vājstrāvas tīklu aprīkojumu.

Maksa par koplietošanas elektroenerģijas patēriņu var un tai pat ir jāpalielinās ziemas periodā, īpaši sala laikā, kad pieaug slodze siltummezglam.

Nelegāla pieslēguma gadījumi pie koplietošanas skaitītāja arī nav izslēgti. Iespējams, piemēram, ka jūsu kaimiņš dārznieks pagrabā ir uzstādījis speciālās augu lampas un sildītāju un slepus audzē stādus. Tomēr esmu pārliecināts, ka elektrības zagšana ir retums.

Ja mājā strauji palielinās elektroenerģijas patēriņš, iesaku veikt kopējo elektroinstalācijas revīziju. Piemēram, elektroinstalācija pagrabos bieži ir sliktā stāvoklī: ja kaut kur ir sliktas savienojums, tad vads sāk silt un patēriņš palielinās. Tā ir vienkārša fizika, no kuras mēs nekur neizbēgšim. **K**

Joprojām ir neatbildēti jautājumi?

Uzdodiet tos *Elat Baltic* speciālistiem pa tālruni **28338151** vai elektroniski, sūtot uz e-pastu **andrejs1520@inbox.lv**.